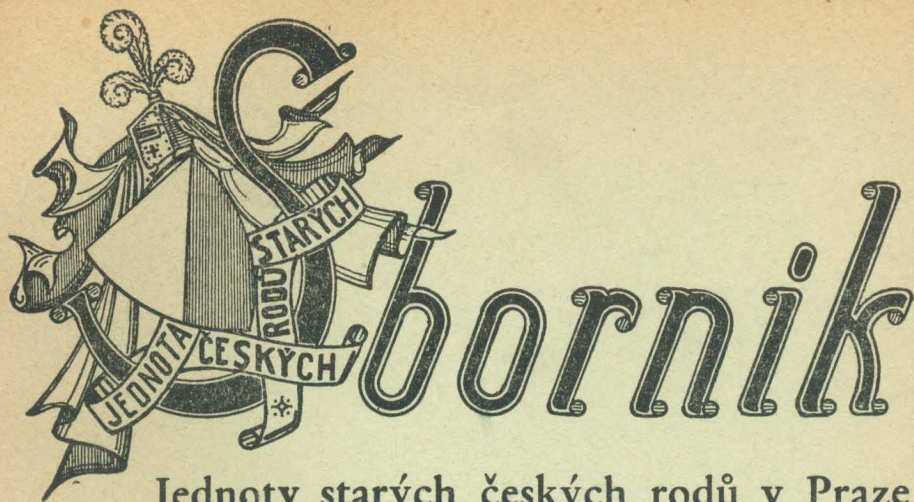

Jednoty starých českých rodů v Praze
 RODOPIS — HISTORIE — HERALDIKA

OBSAH:

	Str.
V. V. KREMER-KARLŠTEJNSKÝ: Nad hrobem jiho- českého archiváře	65
VIL. SAILT: Rod Kasalických z Kaštic	67
ALFONS ŠEVČÍK: Po stopách pánů Šubířů z Chobyně	80
JOSEF MILDE: Vědosloví heraldiky	122
Zprávy spolkové	125
Zaslané publikace	128

XI 1946 • 3-4

S B O R N Í K

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis - Historie - Heraldika

V. V. Kremer-Karlštejnský:

NAD HROBEM JIHOČESKÉHO ARCHIVÁŘE

K staříckému vlasteneckému archiváři jindřichohradeckému, a malenickému občanu, P. Františku Teplému, poutalo mne několik nezapomenutelných chvil, při kterých dával mi tento zasloužilý a zkušený vlastivědec za mého úředního pobytu v jeho rodném kraji mnohou cennou radu.

Ačkoliv se čekala smrt P. Teplého vlastně již od roku 1944, kdy zákeřná choroba dostupovala vrcholu, přece jen jeho skon 11. června 1945 bolestně na mne zapůsobil. Ztratil jsem váženého přítele a vědeckého „patrona“ mojí činnosti na Strakonicku a Volyňsku.

Jediný z členů korporací, jichž býval zvěčnělý archivář členem, vedle věrného přítele zesnulého, p. Dr. Jaroslava Štěpánka, advokáta z Kdyně a jeho choti, přistoupil jsem k jeho úmrtnímu loži, abych se se zvěčnělým vlastivědcem rozloučil.

Když pak byla dne 14. června 1945 vynesena rakev s tělem zesnulého z jeho malenické „poustevný“ na blízký hřbitov, kde přál si být pochován, bylo mi smutnou povinností rozloučiti se s „naším panem archivářem“, přítelem Baarovým.

Na malenický hřbitov a do malenické „poustevný“ P. Teplého často zalétá moje mysl ve vzpomínkách na světlou památku kněze-vědce, který s nezištnou láskou pracoval pro svůj národ, ač tak brzy byl zapomenut, zejména v kruzích vědeckých, jímž zanechal čestný odkaz vědecké práce. Ale světlá památka P. Teplého nikdy nevymizí z našich vzpomínek, neboť „Láska nikdy nevyumizí“, jak praví nápis na náhrobním kameni jeho hrobu.

Nad rakví P. Teplého pronesl jsem projev, který tuto uvádím: „Bylo to syčravé podzimní dopoledne, kdy v tichém malenickém domku jsem se sešel poprvé s Vámi, ctihodným kmetem,

nezapomenutelný pane archiváři . . . Znali jsme se jen poměrně kratší dobu, ale co slov, příkladů, námětů a povzbuzení za ten krátký čas Jste mi dal. A co nás tolik pojilo? Byla to společná láska k naší národní minulosti. V té Jste Vy, zkušený svými badatelskými pracemi, zejména vlastivědnými, sílil svoje čeství, svoji lásku k těžce zkoušenému národu. Jak by bylo možno potom k Vám nepřilnouti celým srdcem a Vás nemilovati. Byl Jste dobrým knězem svého lidu. Učil Jste jej milovat v prvé řadě svoji domovinu zde v jižních Čechách, odkud Jste jako marčovický rodák vyšel. Ale i ten Váš vroucně Vámi milovaný kraj, který bude hlásati Vaše jméno i do budoucna trvalými připomínkami Vaší činnosti ve svatováclavské kapličky nad Malenicemi a na Lysé hoře u Štítkova, byl a musil Vám býti malým, protože Vy Jste patřil a patříte celému českému národu. Nejen to, že psal Jste svoje „Dějiny Volyně a kraje Králováků“ s takovou láskou a při tom tak historicky pravdivě, nýbrž Vy Jste šel dále ve své práci, mnohdy neoceněné, kdy po probdělých nocích, ztrávených v úmorné práci badatelské, týrán bolestmi těla a jako kněz i duše, Jste psal a studoval. A z Vaší práce vyrostlo ono ohromné dílo dějin Jindřichova Hradce.

Co dalšího Jste národu ve svých pracích odkázal, to teprve potomní historik — a vychoval Jste jich několik — bude moci po zásluze, avšak teprve po delší době dostatečně oceniti. Byl Jste až přespříliš skromný, a proto Jste odešel sem, do svého rodného kraje, abyste tu ztrávil zbytek svého požehnaného života. Nechtěl Jste ve své křesťanské skromnosti než modlitbu za Vás, odmítaje věcnové posmrtné dary. Ale větší věnce díků a vzpomínek poletí za Vámi, za Vaší čistou českou nesmrtelnou duší, a bude ji žehnáno. Chodové od Domažlic, Švihovští, Volynští, Králováci, Jindřichův Hradec a jiná místa vděčí jen Vám za Vaši neúnavnou práci. Vámi se doplňuje řada velkých českých vlastivědců: August. Sedláček v Písku, Josef Vlastimil Šimák v Turnově a František Teplý z Malenic. Spolu s těmito, a ostatními literárními tvůrci naší národní hrdosti nad dávnou českou minulostí, stal Jste se i Vy spisovatelem celého českého národa, kterému by patřilo důstojné místo českého Slavína.

Vaše tělesné pozůstatky, zmučené dlouhou zákeřnou nemocí, odpočinou tu ve stínu malenického kostela, jehož zdi zlyšely Vaše prosby za národ a vlast v dobách dobrých i zlých. Zde Jste tolikrát pronášel slova národní prosby k dědici, kterého Jste tolik miloval: „Nedej zahynouti nám ni budoucím“. A on Vás vyslyšel. Dal Vám Bůh, jistě na jeho přimluvu, abyste viděl, že nezahynul národ, ale že povstal a žije. Avšak dal Vám pouze

nahlédnouti, aby pak pokynul, by Vaše ušlechtilá duše se odebrala před Jeho soud. A ten bude spravedlivý tak, jak spravedlivý a laskavý Jste byl i Vy. Váš pak odkaz lásky k Vlasti, zůstane navždy nám, kteří osvětlujeme tajemné záhady naší národní minulosti.

Jako státní konservátor památkového úřadu v Praze, dále byv pověřen okresním národním výborem v Strakonících, jakož i za organisace, kterých Jste byl členem, a všechny vědecké přátele, kteří se této smuteční slavnosti nemohli osobně účastniti, loučím se s Vámi, drahý pane archiváři a děkuji Vám za vše, co Jste svojí prací a životem pro tento kraj a jeho lid, jakož i pro historickou literaturu celého národa vykonal. Tím Jste si postavil pomník opravdu velkolepý.

Kéž tato potem práce posvěcená, utrpením vykoupená zem zůstane Vám navždy lehkou!“

Vil. Saitl:

ROD KASALICKÝCH Z KAŠTIC

V dějinách českých objevuje se jméno

K a s a l i c k ý

u dvou rytířských rodů: Kasalických z Kasalic a Kasalických z Kaštic. O prvním rodě zachovaly se nám jen menší zprávy, z nichž nelze spojitost jednotlivých členů mezi sebou spořádati.

Diviš Mrzák z Kasalic, snad z rodu pánů z Miletína, stal se r. 1415 spolu s Janem z Opočna, Oldřichem z Černčic a s Petrem ze Zachrašťan svědkem smlouvy, dle níž Půta z Častošovic prodal děliny své, manský hrad Zlenici, půl městečka Lstění, podací kostelní v Hradišti, Lensedly atd. Kunešovi z Konojed za 3050 kop. Ještě roku 1450 píše o něm Bedřich ze Strážnice pánům z Rožmberka ve svém dopise, daném v Kolíně dne 10. července. Sděluje, že Mrzák (Diviš z Kasalic) veřejně v Hradci o jakýchsi úmluvách s Koldou ze Žampachu jednal. (Archiv český III str. 160.)

Petr Zálabský z Kasalic měl nějaký prodej s Alexandrem ze Stvoleněk, r. 1450 přitiskl pečeť svou k listu, jímž dne 2. února t. r. vydal Jan z Kunvaldu, seděním na Dražicích, jisté právo obci Starého města Pražského. (Arch. m. Prahy rkp 992, str. 26 — Teige: Základy místopisu Prahy II, díl 26.)

Dne 30. ledna 1466 připomíná se Jan z Kasalic jako svědek zápisu, kdy Milota z Všejan a z Klamoše dává Zdeňkovi a Jetři-

chovi bratřím z Chlumu list na dvůr poplužní ve Vsi Všejanech. (Archiv m. Prahy.)

Mikuláš Bořita z Kasalic na Týnci pohnal roku 1490 (15. listopadu) Mikuláše mladšího Babického před soud komorní a obviňoval jej „že by naň mocí sáhl na této mírné zemi“. Pan Mikuláš z Kasalic, který byl nám z neznámých důvodů vězněm královým, žádal soud o radu, zda on, jako vězeň královský, povinen jest před soud se dostaviti.

R. 1504 pohnán byl Salomenou z Mečkova, vdovou po Václavovi Kasalickém, spolu s Janem Vohništkou z Vohništku, Petrem Apolonem z Skřivan a Jiřím z Kasalic k soudu komornímu, že slíbil rukojmě za nebožtíka Václava paní Salomeně za věno její 250 kop gr. č. a dosud tak neučinil. (Reg. soudu komorního III 255 b.)

V rozepři jeho s Mikulášem Babickým, Janem z Janovic a JMsti pány radami při soudu komorním rozhodli se, že stání se má odročiti až do návratu JMsti krále do země. (Registra soudu kom. L 1 77 b, arch. č. IX. str. 530.)

Václav Kasalický ženat byl se Salomenou z Mečkova. Roku 1504 byla již vdovou a téhož roku pohnala Jana Vohniška z Vohnišťan, Petra Apolona ze Skřivan, Mikuláše Bořitu na Týnci a Jiřika z Kasalic, rukojmě, že slíbili za nebožtíka manžela jejího za věno 250 kop gr. čes. a dosud tak neučinili. Proti Petru Apolonovi vedla za svědka Mikuláše Bořitu, jehož výpověď byl Petr Apolon ze svého slibu usvědčen. (Reg. kom. soudu.)

Kateřina Kasalická poprvé provdaná byla za Jana Vohniště z Vohnišťan na Krchlebích, souseda chrudimského. Po jeho smrti r. 1516 provdala se znovu za Mikuláše z Dobřenic. (Pam. arch. r. X, str. 32.)

Petr Kasalický z Kasalic byl r. 1528—1530 purkrabím na Hluboké.

Petr Kasalický z Kasalic (zemřel mezi lety 1550—53), vzal si za manželku Annu z Úloha (zemřela 1553—53). R. 1550 koupil od Petra Rybky z Újezda pustý zámek Hodkov s dvorem poplužním „ve kterém bytem svým na ten čas byl“ za 1150 kop č. (DZ 9 H 19—21) Manželka jeho (s níž neměl děti) odkázala po své smrti Hodkov Janovi Čejkovi z Olbramovic na Kácově, Zdešlavovi Vrabskému Tluchovi z Vrábí a Adamovi Šlibovskému ze Skřivan.

Městské knihy královského města Kolína zmiňují se poprvé o patricijském, později do rytířského stavu s přídomkem „z Kaštic“ povýšeném rodě

K a s a l i c k ý c h

roku 1463. Bydleli zde však již mnohem dříve před tímto rokem, drželi zde různé nemovitosti a právem měšťanů kolínských zasídlali často v městské radě. Roku 1463 a 1466 objevuje se mezi konšely jméno

Jana Kasalického,

který r. 1494 koupil za 18½ kopy gr. čes. od Martina, kožišníka dům jeho (čp. 86) v Hradní ulici, jež prodal r. 1495 opět Václavovi vodáku.

Snad jeho bratrem byl

Blažek Kasalický,

forverečník, žijící v Kolíně r. 1494. Forverečníky nazýváni byli lidé, mající zde v místě role, louky, asi jako větší sedláci: mezi ně náležely i osoby stavu rytířského, jako Háša, držící dvůr Hášovský. Blažek Kasalický byl ženat a dcera jeho provdala se za Matěje Bečku, též forverečníka.

Neznámo jest nám dosud, v jakém příbuzenském svazku k Janovi a Blažkovi Kasalickým stál

Zikmund Kasalický,

svobodník z Zibohlav, který zde již r. 1495 držel několik velkých poplužních dvorů. Roku 1500 koupil od Vavřince forverečníka za 300 kop dvůr Formánkovský s 3½ lánu rolí vorných a loukou; pro hospodaření zanechal mu Vavřinec 6 koní s „oružím“, 14 krav, 150 ovcí, všechnu drůbež a náčiní.

Když Mikuláš Trčka mladší z Lípy a na Lichtenburce, zástavní držitel zámku a města Kolína, předával pod úrok polnosti dvora Bříství sedlákům z Křechoře, poddaným města Kolína, zavolán byl dne 8. října 1505 na rathuz pan Zikmund Kasalický s mnoha jinými pány, sousedy kolínskými k svědeckému protokolu. (Arch. český XXII, 44/45.)

R. 1515 koupil od vladyky Jana Holárka z Třídvorů dům „Klapkovský“ v ulici Labské (nyní rozdělený ve dva domy čp. 65 a 64) za 150 kop, však nedržel ho dlouho. Již roku 1516 prodává dům Mikulášovi, jehláři, r. 1518 kupuje Dolejší dvůr v Polepích od Jana Střelcova s grunty, svršky a dobyt看em. Dvůr tento stával kdys v místech, kde nyní nachází se ves Polepy. V letech 1494—1500 držel jej vladyka Machek Nosálovský z Přivorů, jehož syn Václav roku 1511 prodal dvůr Matěji Střelci z Kolína za 350 kop, po něm zdědil jej syn jeho Jan Střelec.

R. 1519 koupil dvůr Markušovský na klášterním předměstí. Téhož roku čteme jeho jméno mezi konšely městské rady kolínské. Zemřel asi kol roku 1541.

Z manželství zůstalo více dětí, z nichž synové Jan, Jiřík a Matouš asi v letech 1542 obdařeni byli erbem a přídomkem „z Kaštic“.

a) Lidmila, (1560) provdána byla za Michala, mlynáře z Kravař.

b) Pavel. Jedinou zprávu o něm máme v dluhopisu z r. 1524, v němž Zikmund Kasalický, stoje v radě města Kolína „s Pavlem, synem svým“, přiznal se k dluhu pravému, spravedlivému, že dlužen jest urozenému vладыkovi Jiříkovi Bylanskému ze Zahradky 50 kop gr. čes. Dluh převzal i s dědictvím syn jeho Jan, neb v témž zápisu stvrzuje r. 1530 Jiřík Bylanský příjem 50 kop, jež mu Kasalický vyplatil. (Libr. contr. kolínské IV od roku 1518, lit. F 20.)

c) Matouš dostal po r. 1541 otcovským podílem dvůr v Zibohlavech, který po jeho smrti připadl Václavovi, synu bratra jeho Jana.

R. 1544 pohnal kněze Václava, děkana kostela Hradu pražského a celou kapitolu, aby před soud zemský postavil poddaného svého z Drast, jehož vinil „z nářku cti“. — Jmenovaný Petr vyprávěl kdesi, že Matouš Kasalický z Kaštic, buď sám nebo svým lidem „zlodějsky hřeby z bran jemu na poli vybil“. — Jako svého zástupce při soudu jmenoval pan Matouš Jiříka Labuňského ze Strašína. (DZm Q 25 — Emler: pozůstatky desk zemských I, str. 33.)

d) Jan Kasalický z Kaštic

byl r. 1518 již plnoletým, zemřel asi r. 1560. Roku 1519 koupil od sirotků Maruškovských dvůr „Maruškovský“ i s lánem rolí za 200 kop, ježž však již roku 1544 za 300 kop grošů hotově vyplacených prodal Janu Válkovi. Po svém otci od r. 1541 držel velký dvůr Formánkovský, ležící vedle špitálského dvora.

R. 1547 dne 5. května vešel Jan Kasalický ve „frejmark“ s panem Václavem Popelem z Vesce a na Suchdole, v němž mu pan Popel postoupil dva dvory poplužní v Pašiněvsi, tvrz a ves poplužní i s poplužím, krčmou u tvrze ležící, z níž se platilo 3½ gr. užitku z každého sudu piva, s dvorem malým v Zibohlavech s dědinami, lukami a s dvěma mlýny náchlebnými, štěpnicí „šafránkou“, vše tak, jak sám držel a které prodal r. 1544 Václavovi Pařízkovi z Pařízku, ale brzy opět od něho koupil. Výměnou předal mu své velké hospodářství v Kolíně a doplatil 750 kop gr. čes. (DZ 8 E 15. — Kniha smluv V. Kolín.) V rodě Kasalických zůstal dvůr Pašinovský téměř 100 let.

Jan Kasalický byl dvakrát ženat. Poprvé oženil se s dcerou Jiříka kováře (Šmída), podruhé s Žofií z Tulechova, již věno

její, 300 kop gr. pražských, připsal na svém dvorci u tvrze Pašíněvské s třemi lány dědin, ke dvorci náležejícím a z dobré vůle své a „milosti své zvláštní“ k věnu přidal jí vůz komorní s šperlochem, k němu 4 koně, vozníky se vším nádobím, deset krav a 2 kopy ovcí. (DZ 8 F 16.)

Statek jeho po jeho smrti nedílně drželi synové Jindřich, Zikmund a Jiří, který přečkal oba bratry a ujal se sám dvoru pašínovského.

Roku 1559 v sobotu po sv. Bartoloměji popustila paní Žofka z desk zemských zápis ten synům Václavovi a Jindřichovi, bratřím vlastním Kasalickým z Kaštic, na místě Zikmunda a Jiříka, dosud let nemajících s tím potvrzením, že summa věna jejího bude bratřimi úplně jí vyplacena. (DZ 8 E 16.)

Z dvojího manželství Jana Kasalického zůstalo 6 dětí:

aa) Václav Kasalický z Kaštic

v letech 1569—84 připomíná se na Zibohlavech, kde zakoupil se za otcovský podíl 900 kop gr. č. — Oženil se s Lidmilou, dcerou Jindřicha Chaváta, horníka a manželky jeho Johanny, kteří drželi po Sigmundovi Kasalickém poplužní dvůr. Druhou manželkou jeho byla Mandalena Šatny z Olivetu. Roku 1584 sepsal poslední svou vůli, jak na ní právo měl, máje mocný list od krále Maxmiliána II., datovaný ve Vídni ve středu po sv. Tomáši Apoštolu z r. 1573, aby po smrti jeho nějaké spory a různice nenastaly. Manželce své, paní Mandaleně z Olivetu, „která ve všem dobrým, jak se na manželku náleží, věrná a poslušná byla“, odkázal ze statku svého Pašínovského, jak na něho právním nápadem po bratru jeho Zikmundovi připadl, 600 kop gr. čes. Dva dvory v Pašíněvsi, náležející kdys Jindřichovi a Jiříkovi Kasalickým z Kaštic, jež v opatrování měl pro sirotky po nich pozůstalé, svěřil Burianovi Kasalickému, Jakubovi Vítovskému z Bitova na Hořanech a Janovi Šatnému staršímu z Olivetu, švagru svému, jež také jmenoval poručníky a vykonavateli svého kšaftu, aby statku až do zrostu sirotek vedli a spravovali. Mikulášovi z Vorličné na Novém městě Pražském v Široké ulici a Janovi Kolínskému, synu Lidmily Kasalické, sestry jeho, bydlící v Novém městě Pražském na Poříčí u tří králů, odkázal po 50 kop gr. čes. (DZ 22 E 11.) Zemřel r. 1584 v sobotu po první neděli postní. (Rezek: Paměti Dačického z Heslova II. 12.)

Paní Mandalena prodala r. 1605 dvůr za 1025 kop gr. č. Václavovi Franzovi z Liblic, spoluradnímu v Kutné Hoře. Dle smlouvy prodejní zůstalo u dvora: 2 vozy s žebřinami, 2 brány s hřeby nabité, velká almara, v kuchyni hrnce a kamnovec, šestero sviňského dobytka, 2 husy, 2 kachny, 4 slepice a stodola.

bb) Jan Kasalický z Kaštic
r. 1556 na Pašiněvsi, zemřel r. 1568.

cc) Anna Kasalická z Kaštic
provádala se za Jana Vorličného, měšťana a mlynáře Nového
města Pražského.

dd) Jindřich Kasalický z Kaštic
držel se svými bratry Pašiněves po svém otci nedílně. Zemřel
v moru r. 1582 a pochován jest v kostele Kbelském. Oženil se
s Kateřinou Měcholupskou.

Paní Kateřina byla nevlastní dcerou Martina Měcholupského,
který pojal za manželku vdovu po řezníkovi Jeronýmu Kašpa-
rovi, Lidmilu. Koupil dvůr na předměstí Horském s mnoha role-
mi a loukou, stal se později primátorem města a zemřel v moru
r. 1582. Veškeré statky jeho zdědila paní Kateřina, která r. 1572
koupila, již jako Kateřina Kasalická, od vladyky Jiřího Saka
z Bohuňovic dvůr zvaný Heidrichovský se sladovnou za 320 kop
gr. Jindřich Kasalický z Kaštic, za něhož byla provdána od r.
1572, podlehl podobně jako její otec morové ráně r. 1582 a paní
Anna provádala se po třetí za slovutného mistra Jana Pachtu
(Pachtaea) Budyňského. Byl to muž věhlasný, jehož slovo
v městské radě nejvíce platilo. Rodák z Budyň nad Ohárkou
studoval na pražské Akademii, stal se r. 1578 bakalářem a r.
1579 již Mistrem. Vrátil se do Kolína s Mistrem Janem Rosa-
ciem Sušickým, oženil se s paní Kateřinou, která připsala mu
svůj, na pražském předměstí ležící statek s 5½ záhonem rolí
a luk. Z radního písaře stal se r. 1585 primátorem a po smrti
Mistra Mikuláše Aletina r. 1586 J. M. Cské rychtářem v Kolíně.
Asi r. 1593 povýšen byl do stavu rytířského s predikátem „z Rá-
jova“. — Paní Anna předešla ho ve smrti. Zemřela po r. 1600
a po sedmi letech žení se Mistr Pacht s Lidmilou Nyškovskou,
vdovou po primátoru Sigmundovi Kofrovi a roku 1610 po třetí
s Aničkou z Lampachu. Zemřel roku 1621. Z manželství s Kate-
řinou z Kaštic zanechal dceru

Lidmilu,

dvakrát provdanou. Prvním jejím manželem byl Jan Hradecký
z Bukova, který držel velký dvorec vedle silnice se zašlou sla-
dovnou, kde roku 1612 se svou manželkou hospodařil. Po otci
svém držela Hořejší statek v Pašiněvsi s obnoveným dvorem
poplužním, mlýn, jenž vynášel 20 kop nájmu, s chalupou, háj-
kem a s mnohými pozemky. Dvůr, zvaný také „Nový“, jinak
„Nová Pašinka“, držela do roku 1613, kdy jej prodala za 2800
kop gr. Janovi Talackovi z Ještětic. (DZ 190 A 25.)

Po smrti svého manžela provdala se znovu r. 1621 za vdovce Zikmunda Naxera z Rovného, v Kouřimi usedlého. Sňatkem svým s Kateřinou z Újezda, vdovou po Henrichovi Kutovcovi z Urazu, získal pan Zikmund dvůr Baderský na kolínském Záblatí, který však brzy prodal panu Mateřovskému. V letech 1618—1620 sloužil ve vojsku stavovském. Žil dále v Kolíně na dvoře Baderském, do něhož dal se znovu uvést, pro nedodržení purkrechtních splátek. Vedl zde život plný výtržností s vojáky jemu podřízenými, s nimiž se rval, až při jedné potyčce i ruky pozbyl. Zemřel bez dědiců r. 1654.

O sňatku jejím zmiňuje se Dačický z Heslova, kritik tehdejší doby, ve svých Pamětech (díl II, str. 199), kde kritisuje jejich veselí svatební poznámkou: Tak se předce ženili a vdávali, veselí jsouce, pili, hodovali, na záhubu vlasti své, nic nedbajíce, (byl to nešťastný rok 1621 — bitva bělohorská) jeden druhého jak mohli obírali, mnozí k nepřátelům přistupovali, chudí k Bohu úpěli a volali:

*Pomáhež Bůh, milý Čechu,
jenž juž nejsi než k posměchu,
každý do své vlasti běží,
nezůstávaš jen v loupeži,
ochraňujš sám Pán Bůh tebe
a pomoz z země do nebe.*

Stěhujíc se roku 1622 do dvora v Zálabí, prodala svůj dvůr s polmi a lukami za 487 kop gr. českých Jakubovi Fateckému.

Z druhých dvou manželství, nevíme přesně, zda s Lidmilou nebo Aničkou, zůstavil dceru Dorotu, provdanou za bohatého konšela Šimona Večana, jehož předemřela, zanechavši dceru Kačenku.

ee) Jiří Kasalický z Kaštic

držel zprvu se svými bratry Zikmundem a Jindřichem statek pašíněvský. Po jich smrti ujal se sám hospodářství. Manželce své Evě Kasalické z Jelčan upsal na dílu svém a dědictví na tvrzi pašíněvské a dvoru poplužním 625 kop gr. (DZ 21 B 25.)

R. 1581 hodoval s Janem mladším Chotounským z Chotouně, seděním na Nymburce. Opili se tak, že leželi spolu na zemi, líbali se a objímali a znovu pili sobě na bratrství. Jan Chotounský vysypal potom peníze své na stůl a pobízel Jiřího, aby hrál „flusa“; ale Jiřík pravil, že by raději pil než hrál. — „Pijmež prý raději“. V tom Chotounský po druhé ho pobízel: „Ej, hrejmež prý, co máme vždycky žráti?“ I odpověděl Jiřík: „Pane

Chotounský, toho jsem se na vás nenadál, abyste mně za takového měl“. — Tu Chotounský odvětil: „Však jsem tak dobrý, jako Kasalický jsou“. — Po té vzav do ruky rapír, pravil, že má u něho také špičku ocelovanou. „Co vy prý míníte, pane Kasalický, že se já vašeho kabátu merkovaného bojím že pod ním punt máte?“ — Chytil Kasalického za kabát v prsech a Kasalický hned rozevřel kabát: „To lžeš, jako šelma, že nemám pod tím žádného punktu. Tu máš můj bílý život“. — Kasalický neměl ještě tesáku u sebe a Chotounský hned počal naň útočiti; on v tom vzal tesák a několik šrámů si udělali. Tu pravil Kasalický: „Chotounský, nepočínejme sobě nic v tomto domě, jděme, kdež náležitě jest“. — Kasalický vyšel potom hned z domu a Chotounský běžice za ním až před čtvrtý neb pátý dům, volaje: „Ej, Kasalický, počkej“. Tu Kasalický hned stál; vytáhli oba na sebe kordy a udělali na sebe do 30 ran i více. V tom dostal Chotounský takovou ránu, že zvolal: „Ej, již mám dosti“. — Tu Kasalický v boji ustal. (Reg. soudu kom. 16 G k. s. f. 53—54.)

Zemřel se svým bratrem Zikmundem na mor r. 1582. (Dačický: Paměti II. str. 10) a paní Eva provdala se znovu za Jaroslava Hlaváče z Vojenic a na Lhotce v Kouřimi, který spravoval její statek až do zrostů jejích dětí. Jaroslav z Vojenic zemřel r. 1617 ve Lhotce nedaleko Kouřimi. (Dačický: Paměti II. str. 176.)

S manželkou svou měl Jiří Kasalický dvě děti:

aaa) Jana Kasalického z Kaštic,

který v době, kdy jeho otec zemřel, byl dosud nezletilý a statek spravovali za něho poručníci: Jaroslav Hlaváč z Vojenic na Lhotce a Jan Hradecký z Bukovan. Zemřel v moru roku 1599.

bbb) Žofii

zdědila se svým bratrem Janem Dolejší dvůr s tvrzí a krčmou, který po smrti Janově celý na ni připadl. Provдалa se roku 1601 za Zikmunda Mírka z Solopisk.

Rytiř Jan Zikmund Mírek z Solopisk účasten byl na odboji stavovském r. 1618 proti králi Ferdinandovi, před loupeživými vojáky odstěhoval se s manželkou svou do Kutné Hory, kde také roku 1621 zemřel. (Rezek: Paměti Dačického z Heslova II. 200.) Při komissi konfiskační dne 19. září 1622 odsouzen byl třetiny svého jmění. Zabaveny mu byly: ves Sineč s dvorem poplužním, ovčínem, díl vsi Vitice, tvrz a ves Chotíš, díl vsi Sedlišť, jak oba statky r. 1542 od Viléma z Chřebic bratří Mírkové ze Solopisk, Bohuslav a Jiří, za 23.000 kop míš. koupili. (DZ 5 A. 13.), dvůr poplužní s chalupou ve vsi Chotejši, který koupila od Doroty z Vratislavi a Solopisku roku 1578 Dorota Mírková,

rozená z Petrovce a na Sinči za 637 kop 30 gr. čes. (DZ 64 M 10.) Zkonfiskované statky prodány dne 14. srpna 1623 za odhadní summu 12.286 zl. knížeti Karlovi z Lichtensteina.

Nemalé kontribuce, vymáhané jak vojskem cizím, tak i domácím, přivedly paní Žofii do finanční tísně. Proto nucena byla zastaviti za 500 kop míš. 9 kop záhonů rolí, náležejících ke statku pašiněvskému Danielovi Hyttichovi, konšelu kolínskému. (Kniha kšaft Kolín B 2), jež držel až do r. 1676, kdy byly vyplaceny. Zemřela asi r. 1641 neb téhož roku se činí o ní ještě nějaká zmínka v různých zápisech.

Paní Žofie Mírkovna z Kaštic měla se svým manželem 3 dcery, Dorotu, provdanou Krejšťanovou, Alžbětu, provd. Švamborskou a Alenu, provd. Renthalskou. Jim zanechány byly zbývající dvě třetiny per 6524 kop i s věnem 2500 kop po jejich matce Žofii. Teprve však roku 1653 dne 15. března dáno jim bylo císařské pojištění na dotčené dvě třetiny. Úroky měly jim býti vyplaceny od sv. Havla r. 1652. (C 215 M 10 — Libr. conf. 2f 88 — D 141 M2 a 292 — Bilek. Konfiskace str. 373.) Po smrti své matky prodaly dcery Pašiněves rytíři Janu Burianovi Slavíkovci ze Slavíkova.

ff) Sigmund Kasalický z Kaštic

zemřel v moru r. 1582, stejně jako bratr jeho Jiří a pochován jest v kostele kbelském. (Rezek: Paměti Dačického z Heslova II./10.)

Třetí syn Sigmunda Kasalického z Kaštic

e) Jiří Kasalický z Kaštic

koupil od svého bratra Dolejší dvůr polepský. Zemřel r. 1542 a pro nezletilé jeho syny Pavla a Matěje spravovala statek polepský matka jejich Regina. Při zletilosti jich vznikl spor o jmenovaný statek, který však smírnou cestou Janem Čejkou z Olbramovic na Souticích, Burianem Čejkou z Olbramovic na Jelčanech, Janem z Udimě na Žišově a Štěpánem Bechyňským z Opřetic urovnán byl tak, že Pavel podržel si dvůr a bratru svému Matějovi měl podílem vyplatiti 750 kop a vydati jednoho koně. Kdyby se oženil, mohl si ze dvora vzíti 6 krav, 90 ovcí, 4 jalovice a na dvě lože perin. S manželkou svou Reginou měl Jiří Kasalický 4 děti:

a) Pavla Kasalického z Kaštic,

kteřý hospodařil v letech 1553—1559 na Polepích. Zemřel roku 1560, zůstaviv dětem svým dvůr s 5 lány polí, loukou, zahradou a rybníčkem, ve dvoře 8 koní, 20 dojníc, 330 ovcí, 15 sviň, kopu slepic, 6 husí, 2 pluhý a 3 okované vozy.

Oženil se s Markétou z Olbramovic, s níž měl dva syny: Jiřího a Buriana. Pavel Kasalický zemřel r. 1568 a po jeho smrti provdala se paní Markéta za Václava Hranáně z Přerubic na Pečkách. Když r. 1580 zemřela, ujali se statku otcovského synové její, Jiřík však záhy zemřel (r. 1582) a veškeré jmění zdědil

Burian Kasalický z Kaštic.

Vstoupil do služeb pana Petra Voka z Rožmberka a stal se purkrabím na Třeboni. R. 1591 dne 26. srpna prodal svůj dvůr v Polepích s 5 lány polí, porostlinami, náčiním i dobyt看em městu Kolínu za 3100 kop gr. českých a usadil se trvale na dvoře Krčínském, který zdědil po svém strýci Matějovi.

Burian Kasalický oženil se s Johannou z Vildštejna, dcerou Filipa z Vildštejna, hejtmána na kolínském hradě. S manželkou svou Lidmilou Popelovnou z Vesce získal pan hejtman velký dvůr Popelovský na Horském předměstí, později přikoupil Přistoupim, kde také roku 1582 zemřel. Měl více dětí: Fridricha, držel Přistoupim, Jan vlastnil s manželkou svou Mandalenou Šatnou z Olivetu ve Zibohlavech dvůr, zvaný Kasalický. Ludice provdala se za Sobka z Kornic v Kostelci nad Černými lesy a poslěze Johanku, provdanou za Buriana Kasalického z Kaštic.

V letech 1594, kdy vypisován byl mustruňk k válce proti Turkům, účastnil se činně i p. Burian. Dle rozkazu české komory přijel téhož roku dne 25. srpna s vojenským lidem do Nového Kolína nad Labem Jan ze Lvovic, kde čekal do 28. srpna na hejtmány panství přimdeckého a trutnovského pana Theofila Lvovického ze Lvovic a Felixe Kunše z Jemníku. Společně se velitelé dohodli, jmenovati pana Buriana Kasalického rytmistrem (musili mu však poukázati 9 kop gr. na šaty), žold však vypláceli mu jen jako každému jinému rejtharovi, t. j. 9 zl. měsíčně. (Dr. Láva: Regesta fondu militare II.)

S manželkou svou měl Burian 5 dětí. V době velkého moru, který v letech 1598 v Kolíně zle řádl, podlehl pan Burian se svojí manželkou a 4 dětmi této zhoubné nákaze. Nestal se samotný pan Burian Kasalický obětí moru. Jen v době od 19. listopadu do 31. prosince zemřelo v Kolíně na 69 osob, mezi nimi i zámecký hejtman Jan Mlázovský z Těšnice, paní Kateřina Mokrejsová z Rozhovic, správce škol Chalybaeus a jiní. Pochován byl v chrámě sv. Bartoloměje v Kolíně, kde ještě r. 1805 nacházelo se několik náhrobků rytířských, mezi nimi i pana Kasalického, na němž byl nápis: „Uroz. P. Buryan Kassalický z Kasticz a paní Johanna z Wildensteinu, manželka jeho, kterýžto léta 1598 na den svatého Štěpána, po nich i rodina jeho v času rány morový ze svieta jsou sešly a zde odpočívají“. —

(Schalle Topogr. Böhmen díl X/43.) Při pozdější opravě kostela byly odstraněny, podobně jako jiných rytířských rodin (Šárovců z Šárova, Pacht. z Rájova a pod.). (Pam. arch. IV/183.)

Na „sklípek“ či hrobku pod dlažbou kostela sv. Bartoloměje odkázal ještě za svého života 25 kop gr. českých k záduší kostela. Bylo tehdy v Kolíně zvykem, že kdo chtěl býti pochován na hřbitově velkého kostela, musel zaplatiti záduší 5 kop, pohřeb v kostele samém však stál nejméně 10 kop. (Vávra: Chrám sv. Bartoloměje v Kolíně, str. 21.)

Po Burianovi Kasalickém z Kaštic zůstala na živu jen

Dorota Kasalická z Kaštic,

kteřá v době moru žila u svých příbuzných v Pašiněvsi. Provdlala se r. 1613 za Jana Václava Straku z Nedabylic. Po smrti jeho (asi roku 1617) provdlala se znovu za Karla Zikmunda Sudkovského z Hudersdorfu (Hendrštorfu), s nímž veškeré jmění po otci získané prohosподаřila, takže živi byli později jen z milosti obce v spáleném domě Hlaváčkovským ve veliké nouzi a bídě. Zemřeli brzy po sobě asi v letech 1647.

b) Lidmila Kasalická z Kaštic

provdlána byla za Z. Kolínského???

c) Matěj (Matyáš) Kasalický z Kaštic

držel r. 1553 v Klich (Kel, Kly, nyní Vítězov, obec ležící asi $\frac{1}{4}$ hodiny od Kolína) statek, zvaný Váňovský. U něho bylo 4 lány rolí, z nichž platilo se pololetně ouroků po 3 kopách, 40 gr. a $5\frac{1}{2}$ den. (Pamětní knihy farní ve Velími.) Od primátora kolínského Jana Kobylky z Felzova koupil r. 1531 dvůr Krčinský za 1125 kop gr. Žil také v Poděbradech a zemřel r. 1535. Roku 1554 v neděli po svat. Havlu ženil se s Martou ze dvora Vaňovského, s níž měl syna

aa) Václava Kasalického z Kaštic,

kteřý však roku 1595 byl již mrtev. Po své smrti odkázal dvůr Krčínovský Burianovi Kasalickému z Kaštic, synu bratra svého Pavla.

d) Václav Kasalický z Kaštic

oženil se s Lidmilou z Vostrova, již r. 1532 na dílu svém na tvrzi Pašiněvsi, na dvoru poplužním s dědinami, lukami a rybníky 300 kop gr. českých pražských připsal. (Kvatern Karlotýnský č. 12 J 1.)

**Kasaličtí, jež nelze pro nedostatek přesných údajů
zařaditi do rodu Kasalických z Kaštic nebo
z Kasalic.**

I.

R. 1550 žil Petr Kasalický z Kaštic (zemřel mezi lety 1550—1556, který koupil od Petra Rybky z Ujezda Hodkov, severně od Dol. Královic. Oženil se s Annou z Úlohu, zemřela r. 1556—58, odkávavši Hodkov r. 1556 Janovi Čejkovi z Olbramovic, Zdeslavu Tluksovi Vrábskému z Vrábí a Adamovi Šlibovskému ze Skrivan.

II.

Jan Kasalický z Kaštic, na Starém městě pražském, syn Vác-lava Kasalického z Kaštic, pohnal Jiřího Saka z Bohunovic a Jindřicha Kasalického z Kaštic na Pašiněvsi proti Johance Da-šické z Tamfeldu a na Veltrubích k svědomí. (DZ 158 P 18.)

III.

R. 1607 žila v Praze Dorota Kasalická, která stojíc při radě městské, prohlásila, že jest dlužna dluhu pravého 600 kop míš. za vomastek, máslo a sýry paní Anně Žeroúnské, rozené z Štam-pachu na Liběchově, Citově a Aujezdě, na kterýž dluh jí v zá-stavu dala svůj dům proti dvoru královskému na rohu, v němž bydlela. (Libri oblig. caerul. Starého města Pražského, str. 312.)

IV.

Na druhý velký dvůr ve Kbelích dostal se Mikuláš Kasalický sňatkem s vdovou Johannkou, roz. z Nelechova, druhdy man-želkou Ctibora ze Kbele. Dvůr zdělila po svém manželovi. Věno její 30 kop připsal jí na svém gruntě. Brzy ovdověla po druhé, statky prohlášeny za odumrté a připadly r. 1452 králi Ladisla-vovi Pohrobkovi, který je daroval Ambrožovi Táborckovi z Chto-va za služby jemu prokázané. Paní Johanka odpírala tomu na-řizení, ale získala jen r. 1456 právo užití svého věna, kdežto držba statku zůstala nadále Ambrožovi Táborckovi. (AČ. III, DD 16 f 355, 360.)

Roku 1943 požádán jsem byl p. Kasalickým, jehož předkové pocházejí z Máslovic (okres Karlín), o vyhledání přesnějších dat mezi rodem jeho a rytířským rodem Kasalických z Kaštic. S dopisem zaslal mi též opis zápisu z „Lib. oblig. caruel St. m. č. 13 str. 112 p. v.“, v němž Jan Kasalický z Máslovic stvrzuje, že vypůjčil si od Jiřího Františka Dvorského sto zlatých rejn-

ských stříbrných peněz. Zápis datován byl 10. Juli A 1685. Hledal jsem v archivu města Prahy, kde našel jsem zajímavé zápisy.

V knize „Libri oblig. caerul Starého města Pražského str. 312“ nalezl jsem zápis, v němž Dorota Kasalická, stojíc osobně v radě, přiznala se, že dlužna jest 600 kop míš. za vomastek, máslo a sejry urozené paní Anně Žerotínské, roz. ze Štampachu, na Liběchově, Citově a Aujezdě. Zápis pochází z 11. září 1607. Za slovy „Dorota Kasalická“ připsáno jest znaménko „vložky“ a po levé straně poznamenáno: „po N. Janovi Kasalickém z Kaštic pozůstala vdova“. — Na konci zápisu připsáno jest drobnějším písmem rukou jiného písaře:

„Václav, Tejna, Kateřina a Anna, syn a dcery vlastní Doroty Kasalické podle ohlášení svého při úřadu purkmistra . . . 30. Septembris leta přítomného 1608 učiněného . . . zápisu pojištěný šesti set kop míš. od Doroty Kasalické na domě jejím proti králové dvoru na rohu, uroz. paní Anně Žerotínský, rozené z Štampachu, na Liběchově, Citově a Aujezdě, odpor vložili, tak . . . jakž týž a takový odpor ve vejpočtech pana purkmistra v listu 40 slovo od slova zapsán jest. Actum in Conc. post Francissi 7. Octobris Anno MCCVIII.

Vložka i dodatek zřejmě jsou padělky, o čemž svědčí i úřední zápis:

„Dle připsu c. k. zemského co trestního soudu v Praze ze dne 31. května 1904 jest marginální dodatek při tomto zápisu dle posudku soudních znalců z oboru paleografie a diplomatiky padělkem, což se tuto poznamenává.

Z archivu král. města hlavního města Prahy dne 20. června 1904.

Dr. Čelakovský,
archivář král. hlav. města Prahy.

Podobné vepisování mezi řádky našel jsem v zápise knihy: Libri testam. Starého města Pražského z r. 1631 str. 170, arch. čís. 2206. — V odstavci: „Dluhové, kteréž jsem povinnen . . . Václavovi“ připsáno bylo nečitelné jméno, začínající písmeno P, bylo však škrtnuto, připsána značka poznámky a na konci strany za slovem „a pana Levharta Warsa“ jiným písmem a inkoustem připsáno: „Kasalickému v Starém městě Pražském, synu N. Václava Kasalického“ — 80 kop míš. Zápis byl datován 2. září 1643.

Třetí zápis, s poznámkou archiváře: Dle připsu c. k. zemského co trestního soudu v Praze ze dne 31. května 1904 jsou tyto zápisy ze dne 14. ledna 1675 a 18. července 1675 dle posudku soudních znalců z oboru paleografie a diplomatiky padě-

lány. Z archivu král. města Prahy dne 20. června 1904. Dr. Čelakovský, archivář — našel jsem v knize „Libri contr. oblig. testam. pontis No 10. Actum desk zemských a knih pozemkových z 18. července 1675, arch. číslo 2156, str. 150. Zde nestačily pisateli již vložky. Hledal celé volné strany a ty našel mezi zápisy z let 1663 a 1664, kam vsunul na str. 150 celostránkové zápisy. Oba datoval týmž rokem, první jest z 14. ledna, druhý z 18. července. Jisté jest, že písař nevyhledával by prázdná místa o 10 let zpět. Pisatel klidně své zápisy opsal a zaslal žadateli. Ovšem bez poznámky, že jest to jen opis jeho zápisu.

Alfons Ševčík:

PO STOPÁCH PÁNŮ ŠUBÍŘŮ Z CHOBYNĚ

Dokončení.

Srovnáváme-li známá data o náchodském purkmistru Vilému Šubířovi s daty Viléma (Vilíma) Šubíře z Rájce, jakož i některé časové a majetkové okolnosti, vtírá se domněnka, že bývalý konšel a purkmistr města Náchoda, Vilém Šubíř, je totožný s rájcekým hradním hejtmanem.

Důkazů o tom zatím sice nemáme, ale za úvahu tato zajímavost stojí. Částečná různost jmen je jen zdánlivá, neboť Velím nebo Vilím, jak rájeckého Šubíře někteří jmenují, je pouze zlidovělou formou jména Vilém.

O tom, že zmíněné osoby jsou totožny, svědčily by tyto okolnosti:

1. Vilém (Vilím) Šubíř objevuje se se svými syny Václavem a Jindřichem na Moravě přibližně v tutéž dobu, kdy mizí záznamy o purkmistru Vilému Šubířovi, t. j. v letech 1602 až 1605.

2. Zmínky o Vilému (Velímu) Šubířovi objevují se na Moravě teprve krátce před jeho smrtí, ačkoliv se dožil pozhnaného stáří 87 let. Jeho vysoký věk připouští, že ve 40. roce svého věku (1564) kupoval v Náchodě dům, v 56. roce věku a později ještě v 61. roce věku byl purkmistrem města a poté po svém přestěhování na Moravu že se stal jako zkušený úředník ve věku třebas již pokročilém, hradním hejtmanem.

Ještě před Vilémem Šubířem objevuje se na Moravě Jindřich Šubíř, o němž byla zmínka jako o prvním Šubíři na Moravě. Tento Jindřich, soudě podle jeho stáří, mohl býti bratrem Vilémovým a přestěhoval se snad z Náchoda na Moravu jako první.

Rytíř Václav Šubíř z Chobyně.

Osobnost tohoto člena rodiny je známou postavou v dějinách třicetileté války na Moravě. Kdyby povstali tehdejší majitelé panství a jejich úřednictvo, připomenulo by jim jméno Václava Šubíře zlou válečnou dobu a tíživé povinnosti dodávek vojsku, které v době třicetileté války zaplavovalo Moravu.

Václav Šubíř byl nejvyšším proviantmistrem Jeho Milosti císařské v markrabství Moravském. V této funkci podléhal přímo zemskému hejtmánovi (správci) neb jeho plnomocníkům.

Šubířovy ruce řídily zásobování vojsk, která vkročila na půdu země Moravské, aby jí hájila proti skutečným či domnělým nepřátelům. Jeho úřední postavení bylo vysoké. Bděl nad dodáváním obilí, chleba, masa, sýra, piva a jiných poživatin. Posílal selské a panské přípráže na dalekou cestu za vojenskými útvary a byl svědkem bídy a nouze vyčerpaného obyvatelstva.

Nařízení Václava Šubíře ve věcech zásobování vojsk byla povinna uposlechnouti města i panství. Nebyl to zajisté úkol příjemný, neboť byl nucen vyslechnouti všechny nářky nedobrovolných dodavatelů všelikých produktů své práce, kteří byli dlouhou válkou napolo zničení, zchudlí a vyčerpaní.

Naproti tomu na druhé straně byl hromosvodem všech stížností neuspokojených vojenských velitelů, kteří nechápajíc bídu obyvatelstva, domáhali se bezohledně stížnostmi na proviantmistra u jeho představeného lepšího zásobování pro svá vojska. Postavení rytíře Václava Šubíře nebylo opravdu záviděníhodným. Bylo třeba značné energie a autority, aby mohl uložené mu povinnosti řádně splnit.

Václav Šubíř z Chobyně byl po roce 1602, určitě však roku 1605, úředníkem na panství (zámku) v Rájci, kde se uvádí ještě roku 1612 (Kopiář Žalkovského 127,239 a Pilnáček: Staromoravští rodové) ve službách Jana z Drnovic, jemuž tehdy patřily i Dolní Kounice u Brna. Dne 29. 12. 1611 je uváděn jako majitel samostatného dvora Svěslav u Rájce. Tento dvůr stojí doposud poněkud pozměněn a je dobře znám. Později v letech 1619 a 1625—1626 je uváděn ještě na téže místě. V Dolních Kounicích měl v r. 1615 dům a vinohrad (J. Pilnáček: Staromoravští rodové, 239) a v r. 1638 patřil mu dvůr Voděradý, jež po něm držel František Zdeněk Šubíř z Chobyně do r. 1657, kdy jej tento prodal. (Vlastivěda Kunštát, 189.)

Byl dvakrát ženat: po prvé s Alenou Podstatskou z Prusinovic, s níž měl děti Oldřicha a Bohunku. Po druhé se oženil s Johankou Vlachovskou z Vlachovic, s níž měl Jaroslava a Marii.

Na jeho rodinu upomíná též nápis oltářního epitafu, který byl v kostele a zněl takto: „Urozený a statečný rytíř pan Václav Šubíř z Chobyně a na Svěslavi, J. M. C. Řím. nejvyšší proviantmistr v Mark. Morav., tento oltář nákladem svým jest učiniti dal, předně ke cti a chvále P. B. všemo., a k ozdobě chrámu tohoto, též pro budoucí památku osob níž psaných, jichž těla mrtvé v zdejším kostele pohřbeny jsou a blahoslaveného vzkříšení z mrtvých očekávají. Totiž urozený a statečný rytíř pan Velím Šubíř z Chobyně, otec pana Václava, kterýžto měl věku svého 87 let, a paní Aléna Podstatská z Prusinovic, manželka prvního p. Václava, a dvě dítek s touž paní Alynou zplozených, Voldřich a Bohunka a z druhé manželky paní Johanny Vlachovské z Vlachovic dvě dítek: Jaroslav a Marie, vše z Chobyně, kteří též v tomto chrámu odpočívají. Při témže oltáři taky Epitaphium téhož P. Václava Šubíře i Johanny z Vlachovic, manželky druhé, a dítek, kteří nyní živi jsou a taky již z tohoto světa zešlých, se spatřuje. Postaven oltář tento 8. září léta p. 1623 počínajíc.“

Oltář je prý postaven na hrobě Viléma Šubíře a dvou Václavových manželek i jeho čtyř dětí.

V rájeckém kostele lze spatřiti mimo to ještě jinou vzácnou památku na rytíře Václava Šubíře z Chobyně a jeho rodinu. Na nevelkém obdélníkovém obraze, umístěném v sakristii a provedeném olejem na dřevě, vidíme klečící rodinu Václava Šubíře s oběma manželkami a osmi dětmi. Všichni klečí v modlitbě v rytířském šatě před velkým křížem. Je tam vyobrazen také erb rodiny. Obraz prý pochází z roku 1629. Působí dojímavě.

Obraz nezachycuje členy Šubířovy rodiny žijící současně v určité době, nýbrž představuje rytíře Václava Šubíře z Chobyně s první i druhou manželkou a jejich dětmi. Bylo pravděpodobně tehdy zvykem pořizovati takovéto zvláštní rodinné obrazy. V levém rohu obrazu vidíme rodinný erb Šubířů (stříbrný štít je rozdělen třemi příčnými břevny), v pravém rohu je erb Podstatských, z nichž pocházela první manželka (štít se stříbrnými parohy, rohatinou) a před paní Alenou Vlachovskou z Vlachovic, druhou manželkou, spatřujeme erb se znakem Vlachovských (lovecká brašna se dvěma stříbrnými rohy či tesáky). Neznáme bohužel jména všech dítek, jež na obraze vidíme. Podle zmíněného již oltářního nápisu nedožily se všechny dospělosti.

Na Václava Šubíře z Chobyně upomíná ještě umělecká dřevěná soška sv. Václava, kterou věnoval za svého pobytu rájeckému kostelu. Nyní je umístěna v nedaleké boží muce u cesty.

Ze synů Václava Šubíře dožili se mužného věku čtyři. Jedním z nich, který všechny přežil, je František Zdeněk Šubíř z Chobyně. Jména ostatních tří nejsou známa. Víme však o nich ze zachovaného dopisu jeho vnuka Františka Julia Ferdinanda Šubíře z Chobyně, že dva zemřeli za války na těžká zranění, jeden jako vyšší důstojník, druhý v hodnosti rytmistra. Třetí zemřel za mlada.

(Archiv min. vnitra v Praze ČDK IV, 1.)

V matrice olomoucké university v zápisech z roku 1629 nacházíme jména dvou Šubířů: Františka Zdeňka Šubíře z Rájce jako po et u a Bohuslava Šubíře jako s y n t a x i s t u.

(D'Elvert: Geschichte der Schul - Anstalten.)

Václav Šubíř se uvádí v pramenech ze dne 29. 12. 1611 jako majitel samostatného dvora S v ě s l a v u Rájce. Tento dvůr doposud v pozměněné podobě existuje a je dobře znám. Na tomto dvoře se uvádí Václav ještě v letech 1625 — 1626.

(Č. O. M. 34, str. 36.)

Za tohoto Šubíře byl proveden akt důležitý pro celou rodinu. Václav Šubíř z Chobyně spolu se svým bratrem Jindřichem Šubířem z Chobyně byl přijat dne 15. 8. 1612 do stavu rytířstva na obecném sněmu (kurií) moravského rytířstva, shromážděném v Brně při památce Nanebevzetí P. Marie. (Kniha ryt. zem. archivu v Brně, Kameníček: Zemské sněmy a sjezdy moravské III, 530.)

Václav Šubíř byl původně nekatolíkem. Ještě v roce 1619 je uveden v seznamu šlechty ve stavu rytířstva jako n e k a t o l í k na statku S v ě j s l a v. V seznamu je u jeho jména poznamenáno, že nemá žádných poddaných a žádných „koní zbrojných.“

(Č. M. M. 1922, str. 151.)

Václav Šubíř zastával již před počátkem českého povstání úřad nejvyššího proviantmistra v zemi. V době českého povstání se připojil k českým stavům a vykonával pro ně úřad vojenského zásobovatele. Za tento čin ocitá se později v době účtování a trestání povstavších stavů v seznamu provinivších se šlechticů. Vytýká se mu, že se dal v době povstání upotřebiti ve službách povstalých stavů jako proviantmistr.

Stihl-li Šubíře za toto provinění nějaký trest, nelze z pramenů zjistiti. Brzy však po nešťastné bitvě na Bílé hoře nalézáme jeho jméno mezi šlechtou katolickou, neboť úřad zemského proviantmistra zastával hned zase dále ve službách císařských. Za konvertitu považuje Václava Š u b í ř e i archivář Dr. Hrubý.

V Rájci byl ve službách pana Jana z Drnovic, jemuž tehdy patřily i Dolní Kounice u Brna. Tam měl Václav Šubíř v roce 1615 dům a vinohrad, proto také přichází jeho jméno v listinách v Dolních Kounicích.

(Pilnáček: Staromoravští rodové.)

Dne 19. 9. 1628 shledáváme Václava Šubíře z Chobyně jako správce Ditrichstejnova panství v Tovačově. Tam byl ještě v roce 1630 a později, když majitelem panství byla rodina Salmů.

Jeho jméno nacházíme také mezi členy komise, jež 3. 2. 1631 odhadovala cenu velkostatku Kunštát. Na listině je podepsán takto: „Nejv. hofmistr Václav Šubíř z Chobyně na dvoře Voděradech J. M. C. proviantmistr v markr. moravském.“ (Hosák Ladislav: Dějiny Boskovska.)

Z různých záznamů zjišťujeme, že byl poměrně zámožný. Kromě dvoru Svěslav, Voděrady a uvedeného majetku v Dolních Kounicích měl větší peněžité pohledávky u majitelů drobnějších dvorů. Tak na př. v r. 1623 byl mu Hanuš Křištof Pergr, majitel statku Vohančice, dlužen 300 tolarů a Křištof z Říčan 150 mor. (Slovák: Pobělohorský konfiskační protokol z r. 1623.)

Z doby jeho úřadování zachovalo se několik dopisů, jež psal svému představenému, panu Lvu Burianovi Berkovi z Dubé, seděním na Nyklšpurku (Mikulov), který řídil jménem správce země, kardinála Ditrichstejna, různé zemské záležitosti.

Z jejich obsahu, jež dále uvádím, poznáváme zodpovědnost a tíhu jeho úřadu a mnoho zajímavého z tehdejších poměrů v zemi.

(Dopisy jsou uveřejněny v práci dra Hrubého „Moravská korespondence a akta z let 1620—1636“.)

1.

Jan Dobruzký, úředník na panství jevičském, psal dne 1. 5. 1621 Janu Hanušovi, úředníku na statku Blansko, že měšťané jevičtí, jsouce těžce zatíženi dávkami na vojsko u nich ležící, nemohou přenechat již žádného obilí pro potřeby císařské armády. První prosí tudíž Jana Hanuše o přimluvu u zemského proviantmistra Václava Šubíře z Chobyně, Jevičtí byli od této povinnosti osvobozeni.

2.

Dne 4. 8. 1621 nařizuje z Olomouce Křištof Karel Podstatský z Prusinovic komisaři kraje olomouckého, že jménem císařským se ukládá jednotlivým panstvím, aby vyslala jistý počet vozů

k dovážení proviantu a munice pro císařské vojsko, postupující proti rebelantům a císařským nepřátelům.

V nařízení se praví „aby z každého města, městečka, tolikéž i z dědin a vesnic jistě počet koní potahůnův, též vozův hodných fasunkův s čeledí při tom potřebnou i jinejmi věcmi k tomu příslušejícími správami k tej potřebě obecné propůjčen a nejdýleji do soboty od datum tohoto našeho patentu nejprve příští do města Olomouce, kdež se u pana V á c l a v a Š u b í ř e, J. Mti císařské proviantmistra, jeden každý bude míti ohlašovati a tudy další nařízení očekávati, postaveni byli.“

3.

Lev Burian Berka z Dubé jménem kardinála Ditrichstejna rozvrhuje na jednotlivá panství severní a západní Moravy počet vozů, jež mají býti vypraveny na den 1. září 1622 do Olomouce k převážení obilí pro armádu.

Statkům se ukládá (mezi nimi statkům Jaroměřice a Konice po jednom), aby „vozy neb fasunky se čtyřmi koňmi dobřejmi s věrnejmi pacholky všechnejmi formanskými potřebami do města Olomouce vypravili a aby se v p r o v i a n t h a u s u při panu V á c l a v u Š u b í ř o v i z C h o b y n ě, J. Mti cís. proviantmistru, ohlásili a aby se bez odporu poslušně a ochotně zachovali.“

4.

Václav Šubíř z Chobyně píše dne 24. 10. 1623 Lvu Burianu Berkovi z Dubé. V dopise žádá o radu, jak má dopravit vojsku 20.000 pecnů chleba, když nepřítel proniká do země. Dopis je uchován v archivu hradu Křivokláta v originále s pečeti Šubířů.

Šubíř píše:

„Vaše Milosti, vysoce urozený pane, pane ke mně laskavě milostivý! Naschválně k V. Mti posílám a před V. Mti v poníženosti netajím, kterak již od čtvrtku pominulého dvacet tisíc pecnů chleba nehotově napečeného a něco již, co jsem tak vozů dostati mohl, naloženého máme.

Takového pak pro ty nenadálý štráfy od nepřítele do ležení odesílati nesmím, obávajice se, aby ten proviant i s formany nepříteli v ruce nepřišel, poněvadž k Hustopeči a tudy okolo až po Ždánice všude štráfuje a pálí. Poslové pak, který sem ve čtvrtek, v pátek a v neděli do ležení vysílal, abych se dozvědět mohl, kudy by ten proviant bezpečně dodán bejtí měl, žádněj se mi po tuto hodinu nevrací, nevím z jaké příčiny. A tak já,

nevědouce, co činiti, pomoci a rady od V. Mti žádám a se ohlašuji, aby mně to, že se ten proviant neodesílá, k mé vině přičítáno nebylo.

Z Olomouce taky k Hranicím ještě chléb se dodává, nevím, jak tam také dále bude. A Jich Mti páni obyvatelé posavad na poručení V. Mti fůr do proviantu neodesílají a tudy dobré J. Mti císařské zanedbávají.

Odpověď od Vaší Milosti žádám.

Datum 24. Octobris anno 1623.

V. Mti k službám vždy povolný

Václav Š u b í ř, v. r.“

5.

Václav Šubíř píše dne 1. 12. 1623 z Brna opět Lvu Burianovi Berkovi z Dubé dopis, v němž zdůrazňuje, že není tím vinen, že císařská armáda není dostatečně zásobována chlebem, nýbrž že páni obyvatelé přes všechna nařízení neposílají povozů k jeho dopravě. Dopis píše Šubíř na výtku, že zanedbává své povinnosti a nedodává vojsku dosti proviantu.

Originál dopisu je v hradním archivu na Křivoklátě.

Dopis zní:

„Vysoce urozený pane, pane ke mně laskavě milostivý!

Psaní V. Mti. 29. Novembris z Nyklšpurku (Mikulov) datírované, teprve o dvanácti hodinách o polednách dnešního dne jest mně v městě Brně dodáno. Z něhož po přečtení (co v něm obsahuje) jsem vyrozuměl.

V pravdě litostivě mně přichází, že k mé vině a nedbalosti se přičítá, jako bych já svou nepilností armády V. Mti cí. chlebem proviantním fedrovati zanedbával. Naproti čemu V. Mti s pravdou oznamuji, že ihned, jakž jsem od V. Mti z Nyklšpurku přijel, v pondělí, v outerý, ve středu a až dosavad po několika drahně tisících bochníků chleba tam hned raničko chleby do Hustopeče se vezou. Já to činím, co člověku možné jest, a tamtéž i nad možností jsem již strany fůr činil. Pomocí pak žádné nemajíce, poněvadž Jich Mti páni obyvatelé žádných fůr na několik patentů od V. Mti prošlých neodsílají, v čemž jsem při V. Mti nejděněmi psaními svejmi prohlašoval a i ještě se při tom V. Mti ohlašuji, že nebudu-li skrze poručení V. Mti fůrami feřován, na kterýchž nejvíce záleží, že by armádě dostatek chlebův dodáváno bejti mohlo, jak při V. Mti, tak i tu všude, kdež náležeti bude, služebně vymluven bejti žádám.

A bohdá to ráčíte sami milostivě uznati, že ne mně, nežli mnohým neposlušným pánům obyvatelům ta vina se přičítati moci bude.

Že pak žádnéj pomoci od pánův Olomoučanů strany fůr a proviantů dostávati nemohu, především dnes i včera V. Mti psaním svým jsem oznámil a za přístné poručení jak ku pánům komisařům, tak i k J. Mti. cís. panu rychtáři do Olomouce jsem žádal. Na kteréž žádné resoluci od V. Mti doposud nedostávám. Čehož v poníženosti pro správu netajíc, V. Mti boží poručení činím.

Datum z Brna o jedne hodině spoledne 2. dne měsíce Decembris anno 1623.

V. Mti každého času povolnej služebník

Václav Šubíř, v. r.“

V dopise z Brna ze dne 4. 12. 1623 Lvu Burianu Berkovi z Dubé ohražuje se Václav Šubíř proti opětnému obvinění, že je nedbalým ve svém úřadu a proti pohrůžce, že mu bude jeho statek za trest zničen. Hlásí, že obvinění jsou vesměs nepravdivá. Osobně se dostaví, až se pozdraví ze své nemoci, kterou je sklíčen.

Píše doslovně:

„Vysoce urozený pane, pane ke mně laskavě milostivý.

Psaní V. Mti z Nyklšpurka učiněné, jest mně dnes v noci dodáno, z čehož jsem, že mé mnohé a časté omluvy při V. Mti žádné platnosti nemají, vyrozuměl. Nevím tomu, co jiného říci, nežli pánu Bohu poručiti. Málo před tím, nežli jest mé psaní V. Mti došlo, odeslal jsem V. Mti poznamenání, co jsem již tak odsud z Brna do Olomouce chlebův a ovsů pro armádu J. Mti cís. do Hustopeče odeslal. Z kteréhožto po přečtení, jsem-li v té věci nedbanlivý, porozuměti ráčíte.

Co se statečku mého, že mně jej zplundrovati poručiti ráčíte, dotejče, ve jméno boží já protiv tomu bejti a s V. Mti se v jaké odpory dávati nemohu. Avšak jsem již při tej práci předně o zdraví a podle toho i o všechno své přišel.

Co se pak obzvláštního poručení, abych k V. Mti na Nyklšpurk přijel, dotejče, znajíc se v tom povinen bejti, rád bych se tak poslušně zachoval, a kdyby mně nedostatek zdraví, kterejž snáším, ku překážce nebyl, ihned bych se na cestu vydal.

Ale před V. Mti netajím, že již teď ode dvou dní ani z lůžka nevstávám, jak mně pán Bůh málo lepšího zdraví propůjčiti ráčí, toliko co bych se na cestu vydati mohl, chci poručení V. Mti vykonati a na Nyklšpurk se dostaviti. Pro kteroužto příčinu,

nemohouc poručení V. Mti, jak bych rád chtěl, vykonati, při V. Mti služebně omluven bejti žádám a k ochraně boží V. Mt poručena činím.

Datum v Brně dne 4. Decembris anno 1623.

V. Mti každého času k službám povolný

Václav Šubíř, v. r.“

7.

Václav Šubíř píše opět 16. 12. 1623 Lvu Burianu Berkovi z Dubé, že se nemůže pro nemoc dostaviti do Mikulova, že však posílá alespoň výkazy chleba dodaného jednotlivým plukům. Žádá také, aby vojákům nebyl povolován větší příděl, nemají-li nastati nové poruchy v zásobování. Je prý, bohužel, i málo vozů na dopravu proviantu a někteří pacholci utíkají, protože prý jim nikdo neplatí.

Dopis je uschován rovněž na Křivoklátě. Zní takto:

„Vysoce urozený pane, pane ke mně laskavě milostivý!

Písař proviantní, kterýž v Hustopečích pozůstává, dnešního dne o devíti hodinách psaním svezm mně oznámil, že jest poručení V. Mti, abych ihned na Nyklšpurk ještě dnešního dne se dostavil. A pakliby mně samému možno nebylo na Nyklšpurk odejeti, abych, kde a jak mnoho na které regimenty chlebtův se dodává, toho všeho poznamenání V. Mti odeslal. Na kteréžto milostivé poručení rád bych se tak poslušně zachoval a na Nyklšpurk se dostavil, jsouce pak na zdraví svém velmi nedostatečný a na cestu se vydávati dosti nezpůsobilý, k tomu dostačiti se sám na cestu vydati nemohu, při V. Mti se se vši náležitostí služebně omluven bejti žádám.

Nicméně však, kde a jak mnoho na který regimenty vedle ordinací od J. Exc. pána generála de Monte Negro chlebtů se dodává, V. Mti toho poznamenání odesílám a za to velice a služebně žádám, že při tej ordinaci toho pozůstaviti a ji měniti povolovati neráčíte. Nebo kdyby se tak, jakž toho soldáti žádají, zouplna chléb vydávati měl, nejní možná, aby se vystačiti mohlo. A taky, kdyby se pak i tak na ty regimenty chléb, jakž toho žádají, dávati měl, aniž by na tom přestali, zase by o větší počet žádali.

A sic soldáti nikdá dosti nemají a na mírném přestávati nechtějí a regimenty také nejsou doplněny. Zde v Brně chleby, které z proviantu přijímají, prodávají a hospodářové prý jim jiný dávati musejí.

Co se regimentu pana nejvyššího hraběte z Šliku dotejče, který v Slavkově pozůstává, na tom s fervaltem mým zůstáno bylo, když by chlebův potřebovali, že se jim vydávati bude. Avšak až dosavad tohoto nepohledávají.

Na fůrách vždy až po ten čas veliký nedostatek snášeti musím, a který jsou před rukami, s dosti ničemnými koňmi a špatnými vozy přijíždějí a od těch pacholci pryč utíkají z příčiny, že se jim neplatí a k ouřadu proviantnímu peníze, kterýmiž jsem já V. Mti pohledával, se nedostávají. A tudy velké zaměstnání a časté dopisování od J. Mti pana generála k V. Mti přichází a s proviantem se prodlévati musí.

Pro správu toho před V. Mti netajíc, k milostivé ochraně boží V. Mt poručena činím.

Datum z Brna 16. Decembris 1623.

V. Mti službám každého času vždy povolný

Václav Šubíř, v. r.“

8.

Dne 17. 11. 1624 nařizoval kardinál Ditrichstejn, císařský správce Moravy, zemskému proviantmistru Václavu Šubířovi, aby dával všude v zemi obstavovati formany, kteří mají voziti proviant pro císařské vojsko v Uhrách, a to i ty formany, kteří přijíždějí z cizích zemí. Činiti tak má bez jednoho každého člověka odporu a překážky.

(Dopis je zachován v zem. archivu v Brně, Bočkova sbírka 924.)

9.

Václav Šubíř, zemský proviantmistr, píše purkmistru a radě města Uher. Hradiště na příkaz knížete z Frýdlandu, který táhne s vojskem přes Šternberk, Přerov a Kroměříž, aby se v „rychlosti“ zásobili moukou, chlebem a pivem.

Šubíř hodlá sám dopravit k nim něco proviantu z Kroměříže. (Dopis je uložen v archivu min. vnitra.)

10.

Václav Šubíř z Chobyně, správce panství tovačovského, píše z Brna dne 19. 9. 1628 kardinálu Ditrichstejnovi, že presentoval na faru v Tovačově a Klenovicích nového faráře, aby farníci, kteří prý již kromě 5 — 6 osob byli přivedeni na víru katolickou, nezůstávali bez bohoslužeb.

(Dopis je v zámeckém archivu v Mikulově.)

Tím končí zachovaná služební korespondence rytíře Václava Šubiře z Chobyně.

*

Život Václava Šubiře byl pestrý a pohnutý právě tak jako válka třicetiletá, v níž žil.

Brzy po přijetí do stavu rytířského dosáhl čestného a zodpovědného místa nejvyššího vojenského zemského zásobovatele neboli proviantmistra. V tomto úřadě prodělal české stavovské povstání, zúčastnil se ho a octl se za to po Bílé hoře na listině provinivších se úředníků. Záznamy nasvědčují tomu, že se zúčastnil povstání pouze tím, že se dal povstalými stavů použít jako zásobovatel.

Po roce 1620 nacházíme Václava Šubiře v témže úřadě jako proviantmistra v řadách císařských a poznáváme v něm energického a nebojácného muže, jemuž bylo v tak pohnuté době vloženo do rukou zásobování všeho vojska v zemi.

Jeho úřad nebyl, jak jsme poznali z předchozí zachované korespondence, nijak příjemný a záviděníhodný. Často se ocital stísněn jako mezi dvěma kameny: s jedné strany stály válkami ožebračené statky lidu, s nímž cítil, na druhé straně tvrdá vrchnost, vymáhající bezpodmínečně dodávání posledních zásob poživatin, potahů a pod. Nastala-li porucha v zásobování vojsk, byl volán k zodpovědnosti, stával se — jakoby on byl vinen — hromosvodem hněvu a bylo mu vyhrožováno „zplundrováním“ jeho dvora.

Opustiv později zemskou službu, vstoupil do služeb hrabat Salmových a stal se direktorem jejich panství v Tovačově. Stáří trávil pak se svým dospělým synem Františkem Zdeňkem na svobodném dvoře ve Voděbradech (nynější Vožerady) u Černé Hory. Nebylo mu však dopřáno klidného odpočinku. Byl sužován vleklou chorobou, na kterou si již v zachovaných dopisech před lety stěžoval.

Nejen to. Byl roztrpčován sporem, který byl nucen ke konci svého života vésti s hrabaty Salmovými o zaplacení 425 rýnských, částka to rovnající se tehdy ceně slušné selské chalupy.

O tomto jeho sporu se dovídáme z korespondence, uložené v zámeckém archivu ve Velkých Opatovicích. Spor vyvinul se takto:

Václav Šubíř, ve funkci správce tovačovského panství, byl vybaven pravomocí uzavíratí jménem panství všeliké obchody a ujednání. Nebylo-li právě v pokladně důchodního hotových peněz, neplatilo se hotově a vznikaly platební závazky. Aby jeho

podpis měl náležitou platnost, připojoval k němu panskou pečeť (sekrit).

V roce 1630 se stalo, že nakupoval v Moštěnicích pro panství zásobu vína. Bylo ho nemálo: pět obrovských beček, z nichž každá by mohla zatopiti malý selský sklep. Náhoda tomu chtěla, že opomenul vzíti s sebou pečeť a majiteli vinic potvrdil příjem vína a učiněný dluh pouze svým jménem, maje za to, že dluh bude stejně brzy vyrovnán. Nebylo třeba mítí obav, neboť víno bylo nakoupeno na příkaz zástupce majitelů panství a povozy je hned odvážely do zámeckých sklepů a panských šenků, odkudž zase peníze plynuly do pokladny panského důchodního. Majitelé panství pak hned přikázali důchodnímu, aby víno zaplatil, jakmile přijde první upomínka. Šubíř se o věc patrně dále nestaral, ponechav zaplacení důchodnímu. Vinice v Moštěnicích mezitím přišly do vlastnictví nezletilé dcery a tu se nečekaně stalo, že dluh za víno nebyl řadu let požadován. Teprve asi po osmi nebo desíti letech přišel poručník nezletilé dcery a počal upomínati tovačovské panství o zaplacení vína. Tehdy byl již Šubíř na odpočinku ve Voděbřadech.

Stalo se, co nikdy nečekal. Zámečtí páni a jejich úředníci, spatřivše účet za víno a dlužní list, podepsaný Šubířem, bez panské pečeti, zdráhali se pohledávku vinaře uznati. Skutečnost, že víno bylo spotřebováno na panství, nepovažovali za rozhodující a vinaře s pohledávkou odkázali na Šubíře, který dlužní listinu podepsal.

Šubíř se snažil hrabatům Salmovým věc vysvětliti a dosáhnouti toho, aby dluh zaplatili jako svůj vlastní. Ti však odmítli, patrně na radu svých právních zástupců.

Věřitel se však nestaral o spor Šubíře s panstvím a vymáhal pohledávku na Šubířovi. Šubíř byl nucen dopustiti, aby dluh byl intabulován na jeho statku ve Voděbřadech a vydati věřiteli nový dlužní úpis svým jménem.

Marně dokazoval Šubíř svědectvím zámeckých písařů, že víno bylo objednáno s vědomím zástupce nepřítomných tehdy majitelů panství a že bylo spotřebováno v zámku a na panských hospodách. V rodině staříckého Šubíře v důsledku nepochopitelného postupu hrabat Salmů nastal zármutek, neboť dluh jejich statek značně zatížil.

V této situaci chopil se Václav Šubíř pera a napsal pánům na Tovačově dopis tohoto znění:

„Vysoce urozený Pane, Pane hrabě ke mně laskavě příznivý. Služby své povolné s upřímným vínsem na Pánu Bohu všeho dobrého nejlepšého V. hrab. Milosti rozkazuji.

Já jiným jsem nebyl, nežli podle připsání svého na Tovačov sjeti, Vaši hraběcí Milosti své na službu se postaviti a o některé pilné věci s V. hrab. Milostí se domluvití, avšak mimo mou naději a mimo prvnější těžkou nemoc, v kteréž již na dvanácté neděli zůstávám, očekávající od Pána Boha polepšení, zase nemoc netoliko se mně navrátila, ale mnohem těžší, ano i čtvrtodenní zimnice velice obtížná k tomu přistoupila, takže já již na samém smilování Božím, jak se mnou ten Nebeský Pán učiniti ráčí, pozůstávám.

A za tou příčinou nebylo mi a nejní možné na cestu se vydati.

A poněvadž sám k V. hrab. Milosti vypraviti se nemohu, před V. M. poníženě netajím, kterak urozený pán Gabriel Hořecký z Horky na dluh 425 rýnských, za 5 beček vína vzešlý, kteréž víno od pána z Moštěnice v létě 1630 právě málo před šťastným příjezdem V. hrab. Milosti z cizích zemí na Tovačov s radou a v přítomnosti J. M. pana z Hejsenstejna, kterýž jsou v přítomnosti pana nejvyššího šturebštula a téhož pana Hořeckého na Tovačově smlouvati nápomocen byli i smlouvu svou učiniti ráčil, takže za každou bečku po 85 rýn. z důchodu po vyšenkování dáno býti mělo.

A mne pro takový dluh při slavném tribunálu jest obvinil, takže již toliko na samé výpovědi pozůstávající, já pak při Jich Milosti, až bych k lepšímu zdraví přijíti a s V. M. o tom promluvití mohl, dilaty aby mně udělena, vyhledávám. To z té příčiny, jakž jsem V. Milosti v městě Brně před čtyřmi lety oznámil, že jsem já k žádosti J. M. pana z Hejsenstejna na ty 425 rýn. (ačkoliv pečeť i sekryt od V. M. svěřenou za sebou jsem měl) sám od sebe, poněvadž na krátký čas býti mělo, zápis jsem učinil. A to se proto stalo, že ten čas každý chtěl, aby se jim sumy připoisovaly a zápisy obnovovaly. A tím se to pokazilo, že pečeti V. a J. Milosti před rukami nebylo a aby jiným v povědomost a za příklad ten zápis na sebe k vůli a k té žádosti pana z Hejsenstejna jsem vykonal. A mezi tím, když ta vína na Tovačov přivezeny a do některých vesnic (ostatek pak Antonínovi, šenkýři, do Tovačova na šenk más po 14 krc.) vydány byly, ráčili jste šťastně na Tovačov přijeti.

V čemž Frydrich Pilař, důchodní, dobrou vědomost ano také v počtě svém k Sv. Jiří leta 1630 zaslým, peníze za příjem položené má. A mezi tím než ty vína k vyšenkování, aby zaplacený býti mohly, přišly, já jsem se z Tovačova odpravil a však o tom dluhu, že má za ta vína zaplacen býti, V. Mti jsem oznámil. A na to jste hned při Frydrichovi Pilaři naříditi ráčil, když peníze zvyupomíná, aby je zaplatil. A poněvadž pan Hořecký od leta

1630 až do leta 1638 o takový dluh neupomínal, já jsem za jiné neměl, nežli že zaplacen jest, až teprvá v létě jmenovaném 1638 o ten dluh ke mně se dopisoval a mne upomínal, a neničko již na mne i natahuje.

Kteréžto obvinění v originále i s vejpisem toho zápisu ode mne učiněného Vaší hraběcí Milosti posílám a V. hrab. M. poníženě žádám bez obtížnosti V. hrab. M. přehlédnouti. A poněvadž taková vina ne k mému, nežli k užítku a peníze do důchodu V. hrab. M. za ně jsou přišly, V. hrab. M. se vši náležitou šetrností a pro Boha prosím, mne v té věci jakožto pán spravedlnost milující, milostivě zachrániti, mne v tom zastoupiti a zápis můj vyvaditi naříditi ráčíte tak, abych tím více sužován a utlačován nebyl.

Kdež jsem v té celé a nepochybné důvěřivosti k V. hrab. M., seznávajice věc spravedlivou býti, kterežto mej šetrnosti a ponížené prosbě tak milostivě učiniti ráčíte. Pán Bůh V. hrab. M. ráci býti hojná odplata a já budu povinen, nechá-li mne milý Pán Bůh na tomto světě, do smrti toho poslušně V. hrab. M. oddluhovati, milostivou a účinnou Resoluci od V. hrab. M. v poníženosti očekávati budu.

Zatím se k milostivé a laskavé ochraně V. hrab. M. poníženě poroučím, vinšuji se V. hrab. M. od Pána Boha na všem dobře a šťastně jímíti.

Datum na Voděbradech 15. decembris Anno 1640.

Václav Šubíř z Chobyně
a na Voděbradech.“

Přesvědčivá a uctivá žádost Šubířova na zámecké pány ku podivu nezapůsobila. Panství Tovačov dluh neuznalo a pan Hořecký vymáhal jménem nedospělé majitelky vinic dluh na Šubířovi.

Šubíř byl nucen vyhotoviti na dluh dlužní úpis a tak došlo k intabulování dluhu na statek Voděbrady.

Mezitím staříčský Václav Šubíř zemřel a dědicem voděbradského statku se stal jeho syn František Zdeněk Šubíř.

Syn vedl s hrabaty Salmovými o tento dluh soudní spor. Podal žalobu zemskému soudnímu tribunálu v Brně a hájil se znamenitě. Dokazoval, že dluh má platiti panství Tovačov, pro něj otec víno oprávněně objednal, a že toto víno bylo skutečně na zámku tovačovském a v panských šencích vyčepováno a utržené peníze že plynuly do důchodenské pokladny.

Majitelé panství tohoto závazku však neuznali a proti žalobě podali obsírné námitky, chopivše se formálních slabin celé věci a dokazující, že není zcela přesně prokázáno, o jaké víno jde, pro koho bylo objednáno, co se s ním stalo a pod. Spor se vlekl a zaměstnával soudní tribunál dlouho. Rodina Šubířova, jež vě-

řila ve spravedlnost a doufala v konečné vítězství pravdy, čekala na příznivý výsledek. K neprospěchu Šubířů byla okolnost, že věřitelé pánům tovačovskému panství po celých osm let dluh za víno nepřipomínali a způsobili tak zamlžení celé záležitosti.

Když řízení před soudním tribunálem se vleкло bez konce, obrátil se Frant. Zdeněk Šubíř o pomoc k zemskému hejtmanovi a prosil ho, aby přiměl hrabata Salmovy k zaplacení dluhu.

V zachovaných listinách nacházíme ještě v roce 1653 Šubířovu žádost, odeslanou krajskému hejtmanovi, mající v záhlaví toto znění:

„Říšského cis. a král. Milosti, slavnému
ouřadu hejtmanství zemského v J. M.
dědičném Markr. Moravském.

Obnovená žádost od
pana France Zdeňka Šubíře
zplnomocněného

Adama Jiráta Tejnského
strany dopomožené právního v zaplacení
jisté sumy peněz od J. M. Pánův bratří
hrabat Salmů

J. 16. fbr. 1653.“

Při čtení obšírných podání obou sporných stran vzniká dojem, že spor a nesnáze pro rodinu Šubířovu vznikly, jak to u úředníků často bývá, z neopatrnosti a důvěřivosti při potvrzování závazků.

Tovačovští páni ústy svých právních zástupců přecházeli mlčícím ujišťováním a svědectvím se strany Šubířů a bezohledně využívali ve svůj prospěch okolnost, že Šubíř potvrdil vinaři závazek pouze svým jménem.

Ze zachovaných archivních listin se nemůžeme, bohužel, dověděti, jak byl tento dlouhý spor ukončen a kdo byl nakonec vítězem, zda dobré svědomí a pravda Šubířova nebo panský právní zástupce.

Rytíř Jindřich Šubíř z Chobyně.

Je bratrem Václava Šubíře, s nímž byl zároveň povýšen do stavu rytířstva dne 15. 8. 1612.

Uvádí se na svobodném statku ve Voděbradech u Kunštátu. Více zpráv o něm není zachováno. Není však totožný s Jindřichem Šubířem, který zemřel r. 1609.

(Č. O. M., roč. 34, str. 36.)

Zdá se, že po svém povýšení brzy zemřel. Na Voděbradech se později objevil jako majitel dvoru jeho bratr Václav, jak v předešlé stati uvedeno.

Maruše Šubířovna z Chobyně.

Záznamy o této člence rodiny Šubířů jsou rovněž nepatrné. Víme o ní pouze, že v r. 1616 měla dům v Židenicích u Brna.

(Č. O. M., roč. 34, str. 36.)

Karel Šubíř.

Jeho jméno nacházíme v seznamech kapitulních a klášterních úředníků, kteří se provinili tím, že se připojili k povstalým českým stavům. Seznam tento byl vyhotoven dne 7. března 1622 k účelům vyšetřovacím na příkaz kardinála Ditrichstejna.

Karel Šubíř je uveden v seznamu s poznámkou, že má dům v Kynicích.

(Dr. Hrubý: Mor. kor. a akta z let 1620—36, str. 190.)

Vychován byl ve Svitávce, patrně na tamním svobodném mlýně, náležejícím Jindřichu Šubířovi.

Za povstání proti císaři stihl ho s ostatními provinivšími se šlechtici a úředníky trest. Byl předvolán před vyšetřující komisi a potrestán citelnou pokutou. Podle konfiskačního protokolu byl odsouzen pro rebelii v letech 1618—1620 k pokutě 400 fl. rýn.

(Slovák: Pobělohorský konfiskační protokol z r. 1623.)

V originále protokolu čteme:

„Carl Schubirz verliert den dritten Teil. Hat ein Hof per 1800, ist entgegen Schuldig 600. Mit ihm transigirt worden, dass Er muss erlegen 400 halb ietzt Michaelis und halb Georgi“, což značí: „Karel Šubíř ztrácí jednu třetinu majetku. Má dvůr v ceně 1800 a je dlužen 600. Bylo s ním ujednáno, aby složil pokutu 400, z polovice hned na den sv. Michala a zbytek ke dni sv. Jiří.“

V roce 1698 uvádí se ještě na svobodném dvoře v Kniničkách u Svitávky. (Pílnáček: Staromoravští rodové, str. 239.)

Rytíř František Zdeněk Šubíř z Chobyně.

Byl jedním z dětí Václava Šubíře z Chobyně, které zůstalo na živu do mužných let.

Narodil se 19. 2. 1619 na dvoře Svěslavi a zemřel kolem roku 1675, snad v Jaroměřicích. Byl dvakrát ženat: po prvé s Margaretou z Hodic (zemř. 1. 11. 1654), po druhé vstoupil v manželství dne 21. 5. 1660 s Annou Marií ze Žerotína (zemř. 8. 1. 1664). (Jelinek: Die Böhmen im Kampfe um ihre Selbständigkeit, str. 62.)

Zprvu, patrně s první manželkou, žil na svých dvorech ve Voďbradech (1650 a ještě 1672) a na svobodném dvoře v Prostějově. Jeho jméno objevuje se na osvobozovací listině ze dne 17. 10. 1654, kterou blanenský pan Kašpar z Rožmitálu osvobodil od desátků a robot svého podsedka. Na této listině je podepsán

jako svědek „rytíř František Šubíř z Chobyně na Voděbradech a svob. dvoře v Prostějově.

(Pilnáček: Paměti města Blanska a okolních hradů, str. 142.)

Voděbrady tvořily díl panství Černá Hora. Dům ve Voděbradech prodal Šubíř roku 1657 majiteli panství Lysic, hraběti Ferd. Leopoldu z Náchoda, za 4200 rýnských.

Svobodný dvůr Prostějov se nacházel na předměstí před Drozdovicemi. Jméno Frant. Zdeňka Šubíře nalézáme ještě ve farní matrice Bořitova, kde je uveden jako kmotr syna Adama Kobzy z Bořitova, nar. 15. 5. 1647. Zápis zní „urozený pán František Šubíř z Chobyně“.

(Pilnáček: Paměti města Černé Hory.)

Druhá Šubířova manželka, Anna Marie ze Žerotína, byla majitelkou manství Jaroměřice, které koupila r. 1660 od Sigmunda ze Zástřití za 16.000 fl. rýn.

(Zemské desky 0. I. 137.)

Tento statek koupila již v době manželství s Šubířem, neboť podle zápisu v zemských deskách bylo manství r. 1661 připsáno „Anně Marii Šubířové, rozené z Žerotína“.

Před svou smrtí odkázala statek Jaroměřice svému manželovi.

(Zemské desky 0. I. 305.)

O jeho sporu s hrabaty Salmovými o 425 rýnských byla zmínka v předešlé stati.

Svobodný pán (baron) František Julius Ferdinand Šubíř z Chobyně.

Narozen 18. 5. 1649. Po otci zdědil v r. 1678 statek Jaroměřice (intabulováno v r. 1679).

Za jeho života došlo ke konečnému vyřízení právní záležitosti, která znamenala na statku břemeno. Jaroměřice patřily, jak již známo, od r. 1088 až do r. 1536 k majetku biskupa pražského, který si činil stále jisté právní nároky na část statku. Šubíř nyní prosadil, že se arcibiskup pražský svých nároků vzdal, ovšem za dosti značné odškodné. Šubíř byl nucen zaplatiti 10.000 f. rýn. Tato změna byla intabulována v zemských deskách r. 1706.

K jaroměřickému panství patřil malý pivovar a mlýn na potoce. Za manželku měl Frant. Jul. Ferd. Šubíř Kateřinu Střeňavskou, která zemřela roku 1702 a byla pohřbena v augustiniánském klášteře v Jevíčku.

Šubíř byl váženou osobností a zastával vynikající veřejné funkce. V r. 1668 byl členem zemské daňové komise, která oce-

ňovala výnos statků v zemi a kolem roku 1673 byl přisedícím soudu v Olomouci.

(Notizenblatt z r. 1876.)

Jeho dcera **Marie Šubířovna** byla provdána za Antonína ze Žerotína.

V roce 1680 řádl na Moravě mor, který postihl celý kraj. Lidské usilování a rady nepomáhaly a ukazovaly se neúčinnými. Lid neznal tehdy lepšího prostředku nad zbožné průvody, prosebné zpěvy a litanie, neboť byl zachvácen velkým strachem. V té době vznikly veřejně činěné sliby nebesům za odvrácení tohoto zla.

Když pak vlna moru z našich zemí se odlila, pociťoval lid velkou vděčnost Bohu. Ta byla tak horoucí, jak veliká byla před tím bázeň před nákazou. Tyto sliby, učiněné venkovským lidem v dobách tísně, byly věrně splňovány, často i po dlouhých letech, jakmile byly shromážděny finanční prostředky.

Prosebné průvody pořádali i jaroměřičtí občané. Byly tím význačnější a mohutnější, že se v jejich čelo postavil sám Šubíř, pán na Jaroměřicích. Lid kráčel na kopec nad Jaroměřice, aby tam modlitbami uprosil nebe o smilování. Na vrcholu stál dřevěný kříž. U něho slíbil Šubíř před poddanými vesničany, že na tomto místě dá postavit kostel, bude-li jeho prosba vyslyšena. Ještě dříve, než došlo ke splnění slibu, dal prý tam Šubíř postavit malou kapli ke cti Povýšení sv. Kříže a patronů proti moru: Fabiána, Šebestiána, Rocha a Rozalie. Před kaplí prý stával onen dřevěný kříž.

Frant. Jul. Ferd. Šubíř z Chobyně se znamenitě přičinil, aby společenské postavení rodu Šubířů bylo podstatně povzneseno — jak o tom chová zajímavou památku archiv ministerstva vnitra v Praze. (ČDK IV, 1.)

Nalézáme zde Šubířem vlastnoručně psanou prosbu, adresovanou císaři, v níž se uchází o přijetí do stavu vyšší šlechty neboli stavu panského. Prosba je vyhotovena na devíti stranách papíru, psána je tehdy obvyklou formou — německy. Text je promísen četnými latinskými frásami.

Obsah prosby nám dává nahlédnouti do vládnoucích poměrů mezi nižší šlechtou a osvětluje nám i rodinnou situaci žadatelovu.

Starý pán Šubíř, žijící jako kmet, překročivší 68. rok věku, se svým synem Michalem na statku v Jaroměřicích na odpočinku, zamyslel se nad osudy svých předků a nad budoucností svého dospívajícího syna Michala a usoudil, že by zásluhy a věrné služby jeho předků z rodiny Šubířů měly býti panovníkem zhodnoceny ve prospěch jeho syna a budoucích potomků.

V těchto myšlenkách chopil se Šubíř na jaře roku 1713 pera a těžkou, ale ještě dosti pevnou rukou napsal císaři prosbu. Bylo to v době, kdy zahájili na Kalvarii nad Jaroměřicemi stavbu kostela a když sám již žil pátý rok na výměnku jako vdovec.

Šubíř se dovolává v úvodu své prosby dobromyslnosti panovníkovy, poukávav na to, že císař povyšoval nižší šlechtice do stavu panského vždy, jestliže se vyznamenali věrností ve službách veřejných. Poté připomíná císaři a doklady prokazuje, že pochází ze staré rytířské rodiny moravské, a že jeden z jeho známých předků, Matěj Šubíř užíval téhož přídomku „Z Chobyně“ již v roce 1394.

Ve zmíněné archivní listině chybí, bohužel, příloha, obsahující rodokmen žadatelův.

V žádosti se dále praví, že již jeho děd Václav se svým bratrem Jindřichem byli povýšeni do stavu skutečného rytířstva v roce 1612 na zemském sněmu moravského rytířstva. O předcích svých praví a dokazuje, že si získali značných zásluh v politické a vojenské službě císařské a že také vcházeli v manželství se ženami ze starých šlechtických rodin, mezi nimiž má také četné příbuzenstvo. K žádosti připojuje také dosavadní erb rodiny Šubířů. Bohužel, tato příloha v zachovaném spise také chybí. Žadatel připomíná panovníkovi, že jeho zesnulý děd, rytíř Václav Šubíř z Chobyně, měl za manželku šlechtici, svob. paní Podstatskou, a že vládl také značnými statky, konečně že sloužil věrně v císařském vojsku pod vedením kardinála Ditrichstejna. Ze čtyř dědových synů dva sloužili v císařském vojsku za válek, první z nich jako vyšší důstojník a druhý v hodnosti rytmistra. Oba prodělali velké a nebezpečné bitvy a byli v bojích také těžce zraněni a na tato zranění zemřeli. Třetí sourozenec prý zemřel v útlém věku a čtvrtý, jímž je jeho otec František Zdenko Šubíř z Chobyně, měl prý za manželky šlechtici: hraběnku z Hodic a svob. paní Žerotínovu.

O svém otci píše, že byl od svého mládí ve službách zemských, kde byl pověřován důležitými úředními funkcemi.

O sobě praví, že krácel ve šlepičích svého otce a svých předků. Uvádí, že se mu dostalo šlechtické výchovy a vzdělání, což mu umožňovalo vstup do veřejných služeb, a tam že se uplatňoval v různých komisích, při důležitých jednáních a p. Sloužil také věrně a poctivě až do té doby, pokud mu to jeho vysoký věk dovozoval.

Dále pak praví, že nyní ve vysokém věku, když mu již ubývá tělesných sil a očekává konec života, počíná mysliti více na děti a vnuky, zejména na svého jediného syna, v něhož skládá veš-

keru naději. Synovi prý dal mimo šlechtickou výchovu vysoké vzdělání právnické, které syn započal v roce 1699 a posléze ukončil úspěšnou disertační zkouškou. Po studiích se pak syn oženil se svob. paní Sakovnou z Bohuňovic.

Povýšením žadatele do stavu panského byl by prý synovi usnadněn přístup do vyšších zemských a císařských služeb.

O svých dcerách praví Šubíř toto:

Jedna vstoupila do kláštera a druhá se provdala nejprve za svob. pána Žerotína, po druhé za hraběte z Rödernu a v tomto manželství zemřela.

Ke konci prosí Šubíř pokorně Císařskou Milost o blahovlnné uvážení všech jeho vyličených důvodů a motivů a o povýšení do stavu panského, a to pro něho samého a také pro jeho mužské a ženské potomky, jakož i o potvrzení dosavadního erbu rodiny Šubířů.

V naději, že jeho prosba bude vyslyšena, slibuje, že zůstane Jeho Císařské Milosti vděčným a poslušným vasalem až do konce života.

Císař Karel VI. žádosti Šubířově vyhověl dne 8. května 1713 na zámku Laxenburku.

Vzestup rodu Šubířů značí tedy zejména tyto dva letopočty: 1612 povýšení do stavu rytířského a 1713 do stavu panského.

Text císařského listu, jímž byl Šubíř přijat do stavu panského, lze čísti rovněž v archivu min. vnitra v Praze, v Salbuchu 129, fol. 153. V listině jsou uznávány rytířské činy jeho předků, šlechtický původ rodiny, její zásluhy a věrnost k panovníkovi. Podle tohoto císařského listu vstupuje do panského stavu nejen sám starý Šubíř, nýbrž i jeho obě děti a všichni žijící a budoucí potomci. Příslušel jim titul „svobodný pán“, případně „svobodná paní“.

Potomci šťastného Františka Julia Ferdinanda Šubíře, bohužel, tohoto vytouženého šlechtického titulu mnoho neužili, neboť moravská větev Šubířů vymřela po meči již v druhém pokolení.

V žádosti starého Šubíře nás překvapuje letopočet 1394, kdy prý se již jeho předek Matěj Šubíř psal „z Chobyně“. O tomto předku byla zmínka na počátku tohoto pojednání. Letopočet uváděný v žádosti (1394) je zřejmě v rozporu s dokumentem, datovaným 1494, totiž manským listem od knížete Jindřicha Minsterberského, vydaným Matěji Šubířovi z Chobyně na statek ve Vysoké Šrbské na Náchodsku.

Uvážíme-li, že letopočet na manském listě je správný, protože jeho vydavatel, Jindřich Minsterberský, syn českého krále Jiřího z Poděbrad, žil ke konci 15., nikoli 14. století, dlužno považovati

Šubířův letopočet 1394 za m y l n ý, posunutý o sto let nazpět. Sotva by bylo lze uvěřiti, že žadatel mínil jiného Šubíře, snad děda zmíněného a známého nám Matěje Šubíře.

František Julius Fed. Šubíř z Chobyně zemřel 10. 2. 1721 a byl pohřben vedle své manželky v augustiniánském klášteře v Jevíčku.

(Anály kláštera sv. Tomáše Ms.)

V zemském archivu v Brně nalézáme na jedné listině vedle podpisu Frant. Julia Ferdinanda Šubíře z Chobyně i jeho pečeť s rodinným erbem. Onou listinou je závěť příbuzné Marie Magdaleny, ovdovělé Švábenské. Listina je vyhotovena v Jaroměřicích 5. 6. 1717.

Z jejího obsahu se dovídáme, že tato štedrá žena učinila vykonavatelem své poslední vůle „nejmilostivějšího pana urozeného Františka Michala Šubíře, svob. pána z Chobyně, pána na Jaroměřicích, J. M. císařského radu a zemského soudce“.

Mezi dědici, k nimž patří kláštery, kostely, zádušní fondy a kostel na Kalvarii, najdeme také „její nejmilostivější tety urozené Marii Annu a Marii Josefku stejně Šubířky“.

Listina je psána česky, vlastnoručně Františkem Juliem Ferdinandem Šubířem z Chobyně a jím spolupodepsána jako svědkem závěti. Vedle jeho podpisu je zcela zachovaná a zřetelná jeho pečeť s erbem Šubířů.

Svob. pán (baron) František Michal Šubíř z Chobyně.

Kráčel ve šlépějích svého velkého otce. Vystudovav gymnasium při olomoucké universitě, pokračoval ve Vídni ve studiích právnických, které úspěšně ukončil disertačními zkouškami.

Otec mu postoupil jaroměřický statek v roce 1708, vymínil si zaopatření a 600 zlatých ročního důchodu. (ZDO III, 400.)

Již jako student byl Frant. Michal Šubíř znám svým nadáním. pro kteroužto přednost byl vyhlédnut jako domácí učitel arciknížete Karla.

Po ukončení studií se oženil s Johankou Konstancií, rozenou Sakovnou z Bohuňovic. Sňatek se konal v kostele sv. Mořice v Olomouci.

Manželčin bratr, hrabě Leopold S a k, byl v té době krajským hejtmánem olomouckým a osobností i jinak velmi vlivnou. Jemu mladý Šubíř vděčil za mnohou pomoc při svém úřednickém vzestupu.

Na statku v Jaroměřicích se nezdržoval nepřetržitě, neboť hlavním jeho životním posláním byla dráha úřednická. Přesto však se staral o statek a o celý rodný kraj znamenitě. Z věna

manželky mu byl vyplacen v roce 1707 značný díl, z něhož vyrovnal váznoucí dluhy a zbytek věnoval na zvelebení statku.

(Odvalil: „Svítání“ a Zemské desky 0 III, 400.)

Svobod. pánu Frant. Michalu Šubířovi z Chobyně se přičítá založení osady Chobyně a obce Šubířova. Na místě, kde v lesích jeho jaroměřického panství stávala podle výše uvedeného historického románu (P. Odvalil: „Svítání“) před dávnými lety tvrz Chobyně, kolébka rodiny Šubířů, dal prý Frant. Michal Šubíř klučiti hvozď a budovati osadu téhož jména. Tím prý byla obnovena zaniklá Chobyně, podle níž se psal již v roce 1494, tedy před dvěma sty lety, Matěj Šubíř z Chobyně.

Obec Šubířov byla podle dosavadního zjištění dějepisců založena r. 1710 na místě rozparcelovaného dvora na pozemcích téhož jaroměřického panství. Tak o tom vypravují stručné zprávy vlastivědných publikací a Moravská Vlastivěda. Další bádání snad ukáže, jsou-li tyto údaje správné. Jsou však již nyní náznaky, že počátek obce Šubířova, t. j. šubířovského panského dvora, sahá do doby starší.

Za života Frant. Michala Aug. Šubíře byl úředně odhadnut roční výnos statku Jaroměřice i s osetými dvěma vesnicemi: Šubířovem a Chobyní. Výnos obnášel 2.756 fl. rýnských ročně. (Schwoy: Topografie z r. 1793, str. 289.)

Ve službách veřejných dosáhl Šubíř jako znamenitý právník vysokých a čestných úřadů. Od roku 1719 do roku 1722 byl hejtmanem kraje brněnského a poté do roku 1726 hejtmanem kraje olomouckého. Rozhodnutím císaře Karla VI. ze dne 2. 4. 1726 byl jmenován zemským sudím, poté v roce 1728 skutečným císařským tajným radou a konečně v roce 1736 nejvyšším zemským sudím. Zároveň byl královským vedoucím komisařem v zemském sněmu a před tím komisařem pro stavbu a udržování státních a zemských silnic. S jeho jménem se tudíž setkáváme v mnoha zemských komisích, na příklad ve věcech robot a pod.

Šubíř přebudoval také starou známou silnici z Konice do Jevíčka, podél níž nad lesem Loupežníkem vznikla z panského dvora obec Šubířov a o něco severněji osada Chobyně.

Jeho veřejné služby byly představenými uznávány a patrně dobře oceňovány. Svědčí o tom fakt, že Šubíř byl odměněn za své výkony ve službě samotným císařem. Reskriptem ze dne 28. 3. 1734 bylo rozhodnuto, aby Šubíř dostal remunerci za prokázané služby ve výši 9.000 fl. rýn., a to ve třech ročních splátkách. (Notizenblatt z r. 1876.)

V době, když Šubíř zastával své úřady, rozvíjela svou činnost universita v Olomouci, spojená s humanitním ústavem (gymna-

siem), na němž nedávno sám studoval. Universita tato vznikla roku 1576 z latinského semináře, který byl pro svou vysokou úroveň potvrzen jako universita. Tuto universitu vedli Jesuité. Tehdy jí chyběla především řádná právnická fakulta. Tento nedostatek těžce nesli moravští šlechtici. V té době byly totiž veřejné úřady obsazovány téměř výhradně synky nižších šlechticů (vládků, zemanů, rytířů) a jejich otcové byli nuceni posílati je na nákladná studia do Prahy, Vídně neb Salzburku, jelikož jen tamní právnické fakulty byly uznávány jako plnoprávné. Není divu, že moravská šlechta, drobná i vyšší, nebyla s tímto stavem věci spokojena. Majetky byly malé a studia nákladná. Šlechta se tedy snažila, aby se v Olomouci vyučovalo právům. Proti těmto snahám se stavěli Jesuité.

Tužbám moravské šlechty dostalo se však pojednou výborného obhájce a vůdce v osobě nejvyššího zemského sudího, svobodného pána Šubíře z Chobyně. Tento mluvčí moravské šlechty navrhl a prosadil již jako olomoucký krajský hejtman dne 9. 11. 1724 u moravských zemských stavů, že vedle university v Olomouci byla založena zvláštní rytířská akademie.

Úkolem této školy bylo pečovati o světskou výchovu synků moravských šlechticů. Bylo tam vyučováno rozličným tělesným cvičením, jízdě na koni, šermu, tanci, umění stavitelskému, účetnictví a pod. Pro akademii byla vybudována zvláštní budova za pomoci města Olomouce a přispěním hraběte Saka, jehož sestru měl Šubíř za manželku.

Příčiněním Šubířovým byla v roce 1728 podána císaři obšírná petice o rozšíření university. Byly v ní zároveň uvedeny prostředky, z nichž by bylo možno vydržovati 4 světské učitele práv a 4 profesory medicíny. Návrh podporoval sice zemský hejtman, hrabě Kounic, leč Jesuité, kteří se cítili návrhem dotčeni na svých domnělých právech, prosadili u císaře, že bylo uskutečněno pouze rozšíření původního částečného učení právnického.

Ačkoliv Šubíř prodléval za svým úředním povoláním často mimo svůj statek Jaroměřice, přece zanechal po sobě v této obci památku, která přechká ještě mnoho lidských věků. Na místě, kde jeho otec postavil na kopci nad Jaroměřicemi z vděčnosti za odvrácení moru vedle dřevěného kříže kapli, vybudoval Šubíř velký a překrásný chrám podle vzoru chrámu jerusalemského.

Zmíněný kopec se vypíná nad Jaroměřicemi do výše asi 130 m, je částečně zalesněný a je s něho rozkošný rozhled po okolí.

Šubíř, milovník stavitelského a sochařského umění a nábožensky hluboce založený český šlechtic, nestavěl zde obyčejný

kostel, nýbrž podivuhodné umělecké dílo. Kostel dostal půdorys podle vzoru kostela Božího Hrobu v Jerusalemě a byla v něm alegoricky znázorněna všechna tajemství umučení Páně. Na prostorném nádvoří kostela nacházíme podzemní Betlemskou kapli, vlastně jeskyni, do níž se vchází točitými schody. Tato jeskyně má znázorňovati betlemskou sluji, v níž se narodil Kristus.

Vnitřek chrámu je ozdoben obrazem obličeje Páně dle obrazu zachovaného v Římě, namalovaného prý sv. evangelistou Lukášem.

Z přední části chrámu lze vstoupiti do zadního oddílu, který slove Zahrada Getsemanská a má dva oltáře: Krista na hoře Olivetské a Neposkvrněného Početí Panny Marie.

Mimo chrám je vystavěna Loretská kaple a farní budova. Z Jaroměřic na kopec je vybudována nákladná křížová cesta.

Ježto nával poutníků je neobyčejně velký, je na Kalvarii k obstarávání duchovní správy založeno arcibratrstvo Nejsvětějšího Spasitele.

Chrám byl budován v letech 1712 až 1714. Místo, nazvané Kalvarii, stalo se brzy známým poutním místem, na které přicházelo ročně mnoho tisíc poutníků z dalekých krajů. Před světovou válkou se odhadoval počet poutníků na sedm tisíc ročně.

Dějepisec Wolný ve své Kirchliche Topografie z roku 1857 pravi, že Šubíř, dříve než počal se stavbou kostela, vodil k tomuto místu k dřevěnému kříži v nedělích a o svátcích školní mládež, v jejímž čele se ubíral z Jaroměřic na Kalvarii a vykonával tam pobožnost o utrpení Páně a růžencové modlitby.

Aby zajistil na Kalvarii duchovní správu, zavázal se Šubíř, že věnuje na vydržování kněží a zpěváků částku 3000 fl. zlatých, které pro tento účel dal knihovně zajistiti na svém statku. Jeho manželka Konstancie, roz. Sakovna, přidala k tomuto daru 2000 fl. zlatých a švagr, hrabě Sa k, odkázal kostelu v roce 1744 částku 3.500 fl. zlatých.

(Wolný: Kirchliche Topografie.)

Moravský historik d'Elvert líčí Františka Michala Šubíře jako muže v pravdě nábožného, i když jinak popisuje jeho potyčky s Jesuity na olomoucké universitě.

První obyvatelé založených vsí Šubířova a Chobyně docházeli do kostela do Jaroměřic.

Šubíř nepečoval však jen o rodnou obec Jaroměřice, nýbrž také o usedlíky nových obcí. Zanedlouho po osídlení Šubířova a Chobyně, když byli tito obyvatelé hotovi s klučením lesa pro

svá pole, započal jejich zakladatel se stavbou kostela v Šubířově. Bylo to přibližně v tutéž dobu, když na Kalvarii se budování chrámu chýlilo ke konci, a to v roce 1714. Vystavěn zde byl sice jednoduchý, ale úhledný kostel ve slohu románském. Zasvěcen byl Sedmibolestné Panně Marii a vedlejší oltář sv. Janu Nepomuckému. Převážnou část finančního nákladu na stavbu věnoval Šubíř. On dal také vybavit kostel nejnutnějším zařízením. Věž byla opatřena třemi zvony, střecha pokryta šindelem. Kolem kostela byl zřízen hřbitov, na který se pohřbívalo až do roku 1836.

Osadníci šubířovští a chobynští byli na svůj kostel hrdí, a to tím více, když starší sousední obce ještě kostela neměly. Samostatné fary však šubířovští ještě dlouho neměli. Ta byla zřízena teprve v roce 1785.

Šubířovská fara stejně tak jako obec je poměrně chudá. Není divu. Nové osady byly vklíněny mezi panské lesy a katastr polností jim byl vymezen malý, neboť starší sousední obce měly již od dřívějška své hranice pevně stanoveny. Zde nepomohla ani dobrá vůle pana Šubíře.

A snad právě v důsledku těžších životních podmínek šubířovští a chobynští občané, zvyklí od mládí tuhé práci a odřikání, vynikali vždy ve světě jako dobří řemeslníci, dělníci nebo duševní pracovníci.

Také šubířovská fara a s ní celá obec se stala v polovině minulého století známou celé kulturní české Moravě. Ve známost ji uvedl šubířovský farář, vlastenecký kněz, buditel a spisovatel P. Kajetán Zábranský, jenž zde působil v letech 1849 až 1867. Tento vzácný kněz zveleboval obec hospodářsky a svoje duševní práce uveřejňoval jako články a povídky v časopise Květy. Byl také redaktorem vlasteneckého časopisu „Beseda“, vydávaného moravskými kulturními pracovníky. Napsal mimo to dějepisné dílo „Dějiny Moravy“ a historický román „Svatoplukův odkaz“. P. Zábranského znala z jeho návštěv literárních kroužků v Praze značná část tehdejších spisovatelů, mezi nimi Božena Němcová. V zimě před vánocemi v roce 1853 dostalo se šubířovské faře zvláštní cti: navštívila ji spisovatelka Božena Němcová.

Spisovatelka se vracela ze svých cest po Slovensku, kde sbírala slovenské zvyky, pohádky a hledala náměty pro svou literární činnost. Ubírala se tehdy od Olomouce směrem k Litomyšli. Němcová, tehdy opuštěna svými přáteli, bez prostředků a zubožená, šla pěšky od jednoho známého literáta ke druhému. Do Šubířova prý došla téměř nemocná těsně před vánocemi ve sněhu a když zaklepala na faře, byla již vysílená.

P. Zábranský se spisovatelky ujal a s velkou pečlivostí se o ni staral po několik týdnů, až se úplně zotavila. V té době Němcová připravovala vydání „Babičky“ a P. Zábranský jako redaktor „Besed“ prý měl uveřejniti příběh o Viktorce.

Za působení P. Zábranského scházivali se na šubířovské faře čeští literáti a buditelé národa z okolních měst, a tam konali porady o pracovním programu a potřebách lidu. P. Zábranský byl nadaným, agilním a bojovným vlastencem.

Stanislav Popelka, syn šubířovského rodáka, učinil faráře Kajetána Zábranského hrdinou svého historického románu „Zapomenutý vlastenec“, vydaného v roce 1936 v Praze.

I kdyby nebylo jiných dobrých skutků, vykonaných na staré šubířovské faře, bylo toto místo posvěceno již vlasteneckými činy faráře Zábranského.

V osadě Chobyni, vzdálené od Šubířova pouhé dva kilometry, dal svob. pán Šubíř z Chobyně postaviti pěknou dřevěnou zvonici, jejíž věrná kopie podnes zdobí vchod do Chobyně. Příjemný hlas zvonku této zvonice ozýval se třikrát denně po kraji a oznamoval pilným Chobyňanům, pracujícím v polích a v lese, že je poledne a večer čas k návratu domů. Ranní zvuk zvonku je však nebudíval, protože tito příslovečně pracovití lidé v letní době vstávali časně před východem slunce jako zvoník.

*

Poměry v rodině Šubířů v Jaroměřicích ve dvou prvních desetiletích v 18. století a budování chrámu na Kalvarii vylíčil dovedně ve svém románu „Svítání“ P. František Odvalil.

*

Roku 1735 odkázal Šubíř jaroměřický statek svému synu Františku Xaveru Antonínu Šubířovi.

Mimo tohoto syna měl dceru Marii.

František Michal Šubíř zemřel dne 3. 1. 1738 ve věku kolem 56 roků a pohřben byl v chrámě na Kalvarii, jež sám vybudoval.

Svob. pán František Xaver Antonín Šubíř z Chobyně.

Narodil se 2. 6. 1713. Stal se dědicem jaroměřického panství po svém otci. V témže roce, kdy zdědil panství (1735), oženil se 1. května s Aloisií, hraběnkou z Rogendorfu, narozenou v r. 1711 (zemřela v r. 1783).

(Matrika u sv. Jakuba v Brně.)

Její matka je známa v kraji tím, že dala vybudovati vlastním nákladem velkolepý kostel na poutním místě ve Sloupu u Macochy.

Mladý Šubíř, nabyv vysokého vzdělání, zastával význačná úřednická místa podobně jako jeho děd a otec. V letech 1739 až 1748 byl krajským hejtmánem olomouckým v hodnosti císařského tajného rady a posléze přisedícím zemského sněmu.

Hodnost císařského tajného rady mu byla udělena císařským reskriptem ze dne 13. 2. 1751 v uznání jeho dlouholetých služeb a zásluh. Jeho jméno je rovněž dobře zaznamenáno v dějinách olomoucké university.

Po příkladu svého otce přičiňoval se ze všech sil o její rozšíření, aby vyhovovala potřebám doby. První jeho počiny se sice nesetkávaly se zdarem, avšak otázka rozšíření university přišla znovu na přetřes, když nastoupila vládu Marie Terezie. Práví se výslovně, že se tak stalo teprve tehdy, až se věci ujal v roce 1742 František Xaver Antonín, svobodný pán Šubíř z Chobyně.

Přičiněním tohoto ochránce olomoucké university došlo k tomu, že k dotaci university byly určeny některé místní olomoucké fondy. Hlavního cíle, který spočíval v reformě vyučování, bylo dosaženo vydáním dvorního reskriptu v roce 1752. Císařovna ustanovila zároveň dva direktory fakult, a to olomouckého biskupa-kardinála protektorem a Frant. Xavera Antonína Šubíře z Chobyně superintendentem university. Šubíř se pak rozdělil s biskupem o dozor nad universitou tak, že biskup dohlížel na vysoké učení a on sám na studia humanoria (gymnasium), přičleněná k universitě.

(Doležil: „Politické a kulturní dějiny královského hlavního města Olomouce“.)

Tento člen rodiny Šubířů byl posledním, jehož sídlem byly Jaroměřice. Věnoval se sice především svým služebním povinnostem, nezapomínal však na vynikající dílo svého otce, t. j. na nový chrám na hoře Kalvarii u Jaroměřic. O toto dílo se staral po smrti svého otce přímo vzorně. Věnoval k jeho udržení značné částky. Tak dal na příklad na hmotné zabezpečení kaplana 140 fl. rýn., vymínil si, že kaplan bude konati exhorty. Dále pak věnoval na udržování věčného světla 1000 fl. rýn. a na růžencové modlitby v Loretánské kapli 300 fl. rýn.

Zemřel 19. 9. 1753, zanechav po sobě pět nezletilých synů: Františka Salesia, Michala, Kajetána, Antonína a Kazimíra.

Jeho manželka jako vdova zdědila v roce 1759 po své matce, hraběnce Erdöly, část panství v Rájci.

Statek Jaroměřice byl po smrti Františka Xavera Antonína Šubíře z příkazu zemského gubernia prodán v dražbě zemskou sirotčí komisí dne 20. 6. 1756, a to ve prospěch sirotek. Statek koupil velkoopatovický hrabě Karel Otto Salm-Neuburk za

86.300 fl. rýn. a správu tohoto statku spojil se správou statku ve Velkých Opatovicích.

Manželka Frant. Xavera Šubíře následovala svého manžela do hrobu teprve po 30 letech dne 15. 1. 1783 ve věku 72 let.

Dr. Th. svob. pán Frant. Salesius Šubíř z Chobyně.

Narodil se 7. 10. 1739 v době, kdy jeho rodiče bydleli v Olomouci a jeho otec krátce před tím nastoupil úřad krajského hejtmana.

Vystudovav v Olomouci na kněze, stal se farářem v Budišově. Tam prodlél od roku 1761 do roku 1764. V budišovském kostele lze podnes po něm spatřiti památku, kterou daroval kostelu. Je to křížová cesta, umělecky provedená akademickým malířem Františkem Pitzem.

Z Budišova byl Šubíř přeložen v roce 1764 do Mohelnice, kde se stal děkanem a kanovníkem olomoucké kapitoly. Tam působil do roku 1772. Při vykonávání svého duchovního úřadu věnoval se dále studiu a nabyt na vídeňské universitě titulu doktora theologie.

Z Mohelnice byl povolán do biskupské residence, kde se stal vysokým církevním hodnostářem-prelátem. V Olomouci byl pověřen v r. 1776 přípravnými pracemi pro rozdělení diecese olomoucké na tři biskupství: olomoucké, brněnské a opavské. Tehdy totiž nařídila císařovna Marie Terezie, aby bylo započato s přípravami na toto rozdělení. Přípravy, na nichž Šubíř pracoval, trvaly prý přes rok.

(Wolný: Kirchliche Topografie.)

Je-li jméno Šubířova děda i otce dobře zaznamenáno v dějinách olomoucké university, představuje Dr. Th. svob. pán František Salesius Šubíř z Chobyně svou osobou dobu největšího rozmachu tohoto moravského vysokého učení.

Když byl v roce 1773 zrušen řád Jesuitů, který na olomoucké universitě vládl, rozhodla císařovna, aby byl profesorský sbor na tomto vysokém učení nově sestaven a ústav aby byl spravován podle vzoru vídeňské university.

Ustanovování profesorů přenechala císařovna zemskému guberniu, avšak s výjimkou svob. pána Dra. Th. Šubíře, jehož jmenovala sama profesorem theologie a morálky.

Císařovna, rozhodujíc o osudu university, přijala všechny reorganizační plány Šubířovy, jehož si oblíbila pro jeho zvláštní schopnosti a energii. Šubíř byl také jediným způsobilým činitelem, který znal poměry a nedostatky na universitě a měl pevnou vůli povznést toto jediné vysoké učení v zemi moravské.

Postupem doby dostával Šubíř dvorními dekrety stále více a více plných mocí pro řízení university, takže nakonec se stal jediným rozhodujícím činitelem na ústavě.

V jednom dvorním dekretě bylo na příklad uloženo olomoucké kapitole (20. 11. 1773), aby Šubíř byl uznáván jako *Canonicum Theologum*, neboť prý se vyznamenává učeností a horlivostí ve vědeckém studiu. Šubíř byl také zplnomocněn, aby si vyhlédl sám svého schopného zástupce při vyučování svých předmětů, kdyby byl zaneprázdněn.

O Šubířovi se praví, že jemu dlužno děkovati, že zdravé reformy velké císařovny byly na moravské universitě provedeny s takovou rychlostí a důkladností. Císařovně prý ležel tento ústav na srdci a proto prý také pro naléhavost reform jej svěřila do dobrých a osvědčených rukou Šubířových. Jeho zásluhou byly prý vymýceny na ústavě různé nepřístojnosti při zkouškách a nedostatky na straně jednotlivých profesorů.

Prováděje různé reformy a změny v osobách profesorů, setkával se Šubíř, což je přirozené, s překážkami a neochotou ze strany starších direktorů a bývalé studijní komise. Pro nastalé difference docházelo k sesazování z úřadů profesorských a k jmenování nástupců. To vše se pochopitelně neobešlo bez hořkostí a bez osobních nepřátel.

Šubíř zdolával všechny překážky, věnoval ústavu všechny své síly a pracoval houževnatě. Je o něm zaznamenáno, že řídíval osobně všechny profesorské porady a disputace a býval přítomen všem zkouškám.

Za svého působení v Olomouci požíval v celé zemi velké vážnosti a byl znám svou nezištností.

Jeho veřejná a záslužná činnost byla však neočekávaně přerušena. Dr. Th. svob. pán Frant. Salesius Šubíř zemřel náhle ve věku 38 let na cestě z Vídně do Mikulova dne 14. 2. 1777.

Jeho předčasný skon znamenal velkou ztrátu pro jeho rodnou zemi moravskou.

Svob. pán Michal Šubíř z Chobyně.

O tomto členu rodiny nenacházíme nikde písemných zpráv.

Svob. pán Antonín Šubíř z Chobyně.

Narodil se 21. 12. 1748.

(Kadich - Blažek „Der mährische Adel“.)

Zachované zprávy o něm jsou skrovné. Věnoval se vojenské službě jako důstojník z povolání.

V roce 1774 byl c. k. rytmistrem u dragounů, v roce 1788 majorem u dragounského pluku „Josefa hraběte Kinského“ a za dva roky poté byl plukovníkem a velitelem hulánského pluku „Meszaros“.

Ke konci své služby dosáhl hodnosti generál-majora. Zemřel v roce 1801 ve věku 53 let.

O jeho potomcích, zanechal-li jaké, není zpráv.

(Rieger: Slovník naučný a Meraviglia: Wappenbuch 37.)

Svob. pán Kazimír Šubíř z Chobyně.

Byl krajským hejtmanem někde v Haliči. Jeho bližší osud zůstává zatím neznám.

Svob. pán Kajetán Šubíř z Chobyně.

V roce 1798 byl úředníkem v hodnosti koncipisty u zemského gubernia v Brně. Jeho dcera Aloisie byla provdána za Michala svob. pána z Kirsche.

Zemřel 18. 2. 1806 ve věku 66 let.

*

Zachovaný rodokmen Šubířů, uložený v museu v Linci, vykazuje těchto 16 jmen:

1. Šubíř z Chobyně,	9. hrabě Rogendorf,
2. hrabě z Hodic,	10. Drnovský z Drnovic,
3. Střeňava - Rudo,	11. hrabě Kolovrat Libstejnský,
4. Rudowsky,	12. svob. pán z Oppersdorfu,
5. Sak z Bohuňovic,	13. hrabě Palfy z Ordöd,
6. Kobylka z Kobylí,	14. hrabě Harach,
7. Horetzky z Horky,	15. svob. pán Weichs,
8. hrabě Sereny,	16. svob. pán z Morianu.

Bližší vysvětlení k tomuto rodokmenu — bohužel — chybí.

Erb rodiny Šubířů.

Šlechtický diplom, jímž byli v roce 1612 přijati bratři Václav a Jindřich Šubířové do stavu moravského rytířstva, chybí — bohužel — v zachovaném archivu šlechticů (Adelsarchiv ve Vídni). Z něho bychom se byli dověděli přesně a bezpečně, jak erb Šubířů vypadal.

V listině císaře Karla VI. z roku 1713, již byl přijat František Julius Ferdinand Šubíř do stavu panského, není erbovní znak Šubířů, jak bylo zpravidla v takových listinách zvykem, popsán. V textu listiny je pouze potvrzení, že Šubířové směji užívatí nadále svého dosavadního rytířského erbu. Šubíř ostatně o takovéto potvrzení dosavadního rytířského erbu ve své prosbě císaře žádal.

Rytířský erb Šubířů vyskytuje se v zachovaných listinách a vyobrazeních ve dvou podobách, a to:

- a) v barvě stříbrné: tři červená břevna ve štítu a jako klenot zelený strom;
- b) v barvě červené: pole štítu pětkrát dělené zlatými pruhy a jako klenot (ozdoba) vyrůstá v koruně strom, znázorňující topol nebo cypřiš.

(Leopold: „Adelsarchiv der öster. Monarchie, 606.)

Dva erby Šubířů, od sebe ve svém celku tak málo odlišné, vznikly pravděpodobně tou okolností, že v roce 1612 byli do stavu rytířstva povýšeni současně dva bratři Šubířové. Zvolili si tudíž velmi pravděpodobně podobné erby.

Na obraze z r. 1619, znázorňujícím prý rodinu Václava Šubíře z Chobyně, spatřujeme erb se štítem třikrát děleným.

V listině z roku 1717 (závěť Marie Magdaleny Švabenské, zachovaná v archivu ministerstva vnitra v Praze a nesoucí podpis a pečeť svobod. pána Frant. Julia Ferdinanda Šubíře z Chobyně) nacházíme erb rovněž v prvním provedení: ve štítu tři břevna a jako klenot strom ve tvaru košatého smrčku.

Soudím z toho, že erb ve druhém provedení příslušel rytíři Jindřichu Šubíři z Chobyně, o němž se nám zachovalo tak málo zpráv.

Přehled známých členů moravské větve rodu Šubířů z Chobyně.

Matěj Šubíř z Chobyně

žil v 15. stol. ve Vys. Srbské,
společný předek větve české
i moravské.

Hudřich Šubíř z Chobyně

žil v 16. století na svob.
statku v Plumlůvkách a
na mlýně ve Svitávce,
zemřel kolem r. 1609.

Rytíř Vilém Šubíř z Ch.

nar. kolem r. 1524, zemřel
3. 1. 1611, hradní hejtman
v Boskovicích.

Karel Šubíř z Chobyně

na svob. dvoře v Kyni-
cích a v Kyničkách u Svi-
távky. V r. 1622 trestán
za povstání.

Rytíř Václav Šubíř z Chobyně

Nejvyšší proviantmistr markr.
Morav. v době třicetileté války,
žil na dvoře Svěslavi u Rájce,
potom ve Voděradech, správce
panství v Tovačově.

Rytíř Jindřich Šubíř z Chobyně

Žil na konci 16. a v první polo-
vině 17. století na svob. dvoře
ve Voděradech u Kunštátu.

Hudřich Bohunka Jaroslav Marie Bohuslav

rytíř Frant. Zdeněk Šubíř z Chobyně.

Nar. 19. 2. 1619, zemřel kolem
r. 1675, žil na svob. dvoře ve
Voděradech a v Prostějově, poz-
ději v Jaroměřicích u Jevíčka.

Svob. pán Frant. Julius Ferd. Šubíř z Chobyně.

Nar. 18. 5. 1649, zemřel 10. 2.
1721, žil na statku v Jaroměř-
cích u Jevíčka, přisídící soudu
v Olomouci, člen daňové komi-
se zemské, povýšen do panské-
ho stavu.

**Svob. pán Frant. Julius
Ferdinand Šubíř z Chobyně.**
Nar. 18. 5. 1649, zemřel 10. 2. 1721,
žil na statku v Jaroměřicích,
přisedící soudu v Olomouci, člen
daňové komise zemské, pový-
šen do panského stavu.

**Svob. pán Frant. Michal
Šubíř z Chobyně.**
Nar. r. 1682, zemř. 13. 1.
1738, pán v Jaroměřicích,
kraj. hejtman, cis. rada,
zakladatel obce Šubířova
a Chobyně, tvůrce chrá-
mu na Kalvarii.

Marie Šubířovna
provdaná za Ant. Žerotí-
na a pak za hraběte z Rō-
dernů (snad Marie Anna).

Dcera nezn. jména,
vstoupila do kláštera
(snad Marie Josefa).

Marie

Svob. pán Frant. Xaver Antonín Šubíř z Chobyně
Nar. 2. 6. 1713, zemřel 19. 9. 1753, krajský hejtman,
přisedící zemského soudu, superintendent olomouc-
ké university.

**Th. dr. svob. pán Frant. Salesius
Šubíř z Chobyně.**
Nar. 7. 10. 1739, zemřel 14. 2.
1777, farář v Budišově, děkan a
kanovník v Mohelnici, prelát,
profesor theologie a morálky na
olomoucké universitě.

**Svob. pán Michal
Šubíř z Chobyně.**

**Svob. pán Antonín
Šubíř z Chobyně.**
Zemřel r. 1804 jako
generál jízdy.

**Svob. pán Kazimír Šubíř
z Chobyně**
krajský hejtman v Haliči.

**Svob. pán Kajetán Šubíř
z Chobyně**
zemřel 1806, koncipista zemské-
ho gubernia v Brně.

Aloisie
provdaná za Michala
svob. pána z Kirsche.

Rekapitulace a doslov.

Shrňeme-li zprávy o jednotlivých příslušnících rodu Šubířů v jeden celek, vytvoří se nám tento přehledný obraz:

První Šubířové se objevují v 15. století na Náchodsku jako svobodníci či zemané v manských službách mocného tehdy pána kladského, knížete Jindřicha Minsterského, syna českého krále Jiřího z Poděbrad. (Matěj Šubíř z Chobyně.)

Potomci Matěje Šubíře z Chobyně rozrostli se v 16. století na dědičném manském statku ve Vysoké Šrbské pod ochrannými perutěmi hradního pána v Náchodě a stali se měšťany tehdy kvetoucího města Náchoda. Archivní záznamy o některých z nich uchovaly zmínky jako o vážených a zámožných měšťanech, z nichž někteří se objevovali v hradních a městských službách.

Ke konci 16. století vynikl nejvíce Vilém Šubíř. Nalézáme ho v řadách městských konšelů a posléze jako purkmistra města Náchoda. Měšťanství členové rodu neměli již přídomku „z Chobinie“, neboť tento titul byl udělen Matěji Šubíři pouze pro jeho osobu, a nikoliv také pro potomky.

Místní dějepisec Hraše popisuje Náchod ze 16. století, zaznamenává snahy příslušníků rodiny Šubířů vřadit se opět do společenské třídy nižší šlechty nebo alespoň se státí erbovními měšťany s vlastním rodovým erbem a přídomkem. Někteří z nich vstupovali za tím účelem ve sňatek s dcerami místních drobnějších šlechticů.

Na rozhraní 16. a 17. století rozdělil se rod Šubířů na dvě větve: českou a moravskou.

V době, kdy v náchodském městském archivu mizí záznamy o purkmistru Vilému Šubířovi, objevil se na Moravě v Ráji u Boskovic v hradní (zámecké) službě jako hradní hejtman Vilém či Vilím (Velím) Šubíř, a to již v kmetském věku. Přibližně v tutéž dobu a o něco dříve se shledáváme v brněnském kraji s několika Šubíři na svobodných dvorech.

Syn rájeckého hradního hejtmána, Václav Šubíř, byv přijat se svým bratrem Jindřichem v roce 1612 do stavu moravského rytířstva, byl si vědom svého původu. Zvolil si proto přídomek svého předka — pravděpodobně praděda — „z Chobyně“. Tímto faktem je prokázáno, že moravští Šubířové měli příbuzenský vztah se Šubíři náchodskými, s nimiž měli společného předka, Matěje Šubíře z Chobinie (z Chobyně).

Vyslovil jsem již názor, že rájecký Vilém (Vilím, Velím) Šubíř je totožný s náchodským purkmistrem Vilémem Šubířem a

že se jeho příbuzenstvo přestěhovalo postupně ve druhé polovině 16. století na Moravu. Podobá se pravdě, že jeho potomci odešli na Moravu o několik desetiletí dříve nežli sám jejich stařešina Vilém, který je následoval v kmetském věku.

Další osudy rodových větví české o moravské se různí.

Větev česká se vyvíjela dále na Náchodsku ve vrstvách měšťanských, živnostenských a podnikatelských. Někteří z nich, nabývše vyššího nebo odborného vzdělání, vynikli jako profesoři, hudebníci-dirigenti a v poslední řadě nedávno zesnulá Zdeňka Šubířová jako komerční inženýrka. Jiní se uplatnili, díky svému vrozenému nadání a pracovitosti, v různých samostatných podnikcích. Téměř všichni se domohli slušného jmění a požívali vážnosti.

Matriční záznamy ze 17. století nás přivádějí postupně až ke dvěma žijícím příslušníkům rodu Šubířů: k p. Antonínu Šubířovi, s nímž se setkáváme jako s majitelem domu a samostatné strojírny v Kardašově Řečici, a k p. Josefu Šubířovi, býv. soustružníku kovů v továrně na lokomotivy, žijícímu v Blatově u Klánovic.

Ještě v roce 1938 bychom se byli shledali s nejmladší dívčí ratolestí Šubířova rodu, s kom. ing. Zdeňkou Šubířovou, provdanou Landovou.

Tato nejmladší členka rodiny pokoušela se ještě krátce před svou smrtí získati ve vídeňském dvorním archivu rodokmen svých slavných předků, leč nebylo to tehdy uskutečnitelné. Jakou radost by ji způsobila tato knížka!

Nelze bezpečně říci, že žijící dva bratři Šubířové jsou posledními mužskými potomky svého rodu. Vždyť se již stalo, že za několik desetiletí po vystěhování profesora Jana Šubíře do Bulharska vrátila se do Čech jeho dcera, provdaná za prof. Pecha. Je tedy zcela dobře možno, že pod jižnějším sluncem žijí ještě mužští nebo ženští potomci rodu, třeba s pozměněnými jmény, jako Šubič, Šubir a pod.

Moravská větev Šubířů započala sprádati své osudy na svobodných dvorech a mlýnech v okolí Boskovic a na zámku v Rájci.

Již ve druhém pokolení dostává se moravské větvi velké cti: bratři Václav a Jindřich Šubířové byli v roce 1612 přijati do řad moravského rytířstva, t. j. do nižší šlechty.

Václav vstupuje do zemských služeb jako vedoucí vojenský zásobovatel. Svými výkony se stává známým jak císařským vojenským úřadům, tak i zemskému hejtmanství a jednotlivým panstvím a městům v zemi. Před válkou třicetiletou vidíme Vác-

lava Šubiře ve službách císařských, v době stavovského povstání ho spatřujeme mezi odbojnými stavy a po Bílé hoře opět v původních službách zemských a císařských v téže funkci proviantmistra.

V řadách povstalých úředníků nacházíme také kapitulního úředníka Karla Šubiře, odpykavšího později svůj čin ztrátou třetiny nemovitého majetku.

U dalších potomků lze konstatovati rychlý vzestup, a to jak stavovský, tak i úřednický a majetkový. Jméno rytířské a vládycké rodiny Šubiřovy nabývalo v 17. století skvělého zvuku a vážnosti.

Šubiřové jako majitelé dvorů vstupovali v manželství s ženami z rodin, příslušejících k vyšší a vlivné šlechtě. Jména mladých jejich synů v té době se počínají objevovati v žákovských indexích rytířské akademie v Olomouci.

Ve druhé polovině 17. století objevuje se na statku Jaroměřice u Jevíčka rytíř František Zdeněk Šubíř z Chobyně a zanedlouho shledáváme některé Šubiře jako přední úředníky zemské v různých funkcích. Synové takto postavených otců dostávali vysoké vzdělání. S počátku studovali na olomouckém studiu humaniorum (gymnasium), na rytířské akademii a pak na universitě ve Vídni. Po této průpravě byla jim přístupna vyšší úřednická místa.

Rytíř František Julius Ferdinand Šubíř z Chobyně mohl již ve své žádosti o přijetí do stavu panského, v roce 1713 zaslané císaři Karlu VI, poukázati na starodávny původ svého rodu, na svého předka Matěje Šubiře, který již více jak před dvěma sty lety užíval rodového přídomku „z Chobyně“, jakož i na řadu zásluh svých předků a příbuzných.

Přijetím Frant. Julia Ferd. Šubiře i s jeho všemi potomky do stavu vyšší šlechty dosáhl rod Šubiřů vrcholu svého vzestupu. Tím byl usnadněn všem pozdějším zdatným potomkům rodu přístup k nejvyšším úřadům a veřejným funkcím.

Příslušnost k panskému stavu a vrozené nadání, spojené s pracovitostí, přivedly Šubiře na vedoucí místa v zemských či císařských službách. Shledáváme se s nimi jako s krajskými hejtmany, zemskými soudci, předsedy důležitých zemských komisí. Šubiře spatřujeme také jako vysokého církevního hodnostáře a učeného bohoslovce ve funkci guvernéra tehdejší olomoucké university. V poslední řadě vidíme Šubiře jako generála jezdeckta.

Bylo by omylem se domnívati, že synové tohoto rodu byli povoláváni na tato místa pouze v důsledku příslušnosti k panské-

mu stavu. Rodový původ jim zajistě cestu k vysokým úřadům usnadňoval, ale sám o sobě nestačil. Šlechtických rodů bylo v zemi dosti a jejich studovaných synů vycházelo ze škol nemálo. Bylo proto vyžadováno nejen předepsané vzdělanosti, ale i náležitá schopnost zastávat tyto úřady.

Dnešní pozorovatel, sledující vývoj rodu Šubířů od nejstarší doby až do konce, od malých jen počátků až k vysokému stupni stavovskému, je nucen uznati, že za svůj vzestup mohli Šubířové vděčiti nikoliv štěstí nebo náhodě, nýbrž vrozeným rodovým kvalitám, přecházejícím dědičně z otce na syna a vnuka. Shledáváme u nich vedle přirozeného nadání pracovitost, pevnost vůle a nezbytnou ctižádostivost. O mnohých lze říci, že byli obětavými příznivci umění a budovateli stavitelských památek, na které věnovali značné peněžní dary. Chrám na Kalvarii v Jaroměřicích u Jevíčka zdobí doposud kraj a přechká ještě řadu staletí.

Na chrámovém nádvoří na Kalvarii vypravoval ne jeden otec svému synovi o vznešeném pánu Šubíři z Chobyně, který tuto památku vybudoval z pochopení vyššího smyslu života, z lásky k rodnému kraji a k stavitelskému umění.

Vždy dojemně působilo vypravování, jak staříčký kmet Frant. Julius Ferd. Šubíř z Chobyně, když ohrožovalo kraj nebezpečí moru a uvádělo lid v zoufalství, vodil na kopec Kalvarii průvod poddaného lidu a tam pod dřevěným křížem při modlitbách učinil veřejně slib, že na tom místě postaví kostel, bude-li kraj ušetřen morové rány. Ještě dojemněji však působila skutečnost, že po letech — ještě za života svého otce — splnil tento otcův slib jeho vděčný syn Michal, který tam vybudoval nikoliv obyčejný kostel, nýbrž překrásný chrám.

Této události vzpomínají kromě jaroměřických občanů snad nejvíce obyvatelé Šubířova a Chobyně. Kdykoliv dětem těchto obcí vypravovali učitelé ve škole o založení obce, vyslovovali vždy s úctou jméno šlechtického pána Šubíře z Chobyně.

Kalvarie se stala poutním místem, známým celé Moravě. Na vrcholu tohoto kopce, na širokém prostranství kolem chrámu, scházivali se Moravané všech krajů a jejich národní kroje tam tvořily pestrou a překrásnou směsici. Jejich procesí po celá desítiléta se vši pravidelností před dnem Povýšení sv. kříže proudila okolními vesnicemi a svým zpěvem, hudbou, hlasitými modlitbami a pestrými kroji oživovala tichý kraj.

Také obyvatelé Šubířova a Chobyně se shromažďovali každoročně v den Povýšení sv. kříže u svého kostela a odtud — vedeni

svým duchovním — kráčivali v procesí dolů po silnici, vinoucí se hlubokým lesem Loupežníkem k Jaroměřicím na Kalvarii.

Tam před kostelem na chrámovém nádvoří ve stínu mohutných lip naslouchávali hlasům znamenitých kazatelů a v tisícíhlavých zástupech poutníků povznášeli svoji mysl k nebi, kde po všední klopotné práci nacházeli duševní útěchu.

V pamět se vrýval nezapomenutelným dojmem obraz šubířovského procesí, kráčejičího vážně, v čele s křížkem, za nímž se kupila v řadách mládež, za ní kněz v bílém rouchu mezi dvěma nosiči vlajících korouhví, pak hudebníci s blýskajícími se nástroji a za nimi ženy a muži všeho věku, všichni oděni ve sváteční šat, jakoby na velkou slavnost. Jejich písně, nesoucí se jakoby z jedněch mohutných úst do okolí, zaznívaly několika ozvěnami po vzdálených stráních a hájích.

Nejčastěji bylo slyšeti nejoblíbenější a nejvelebnější známou píseň velehradskou, která snad nejlépe vyjadřovala tužby lidského nitra. Tato píseň se nesla každoročně tisíckrát a tisíckrát zemí moravskou. Její zvuky zněly vždy nejmohutněji a nesly se snad nejvýše k nebi, volajíce k Pánu nebes a po rodných českých nivách těmito výmluvnými slovy:

*Bože, cos ráčil před tisíci roky —
rozžati otcům víry světlo blahé,
jenžto jsi řídil apoštolů kroky —
z východu k naší Moravěnce drahé,
k Tobě hlas prosby z této vlasti vane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!*

*Jazykem rodným Boží chválu pěli,
mateřskou řečí knihy svaté psali,
získali láskou Kristu národ celý,
život nám na vše věky zachovali.
Nezhyne rod, jenž věřit neustane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!*

*Kolik to bouří nad vlastí se sneslo,
o život bylo zápasit nám v boji,
mohutné sídlo Svatopluka kleslo,
Velehrad víry bez pohromy stojí.
Apoštolů to dílo požehnané:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!*

*Velehrad náš, ten rozkvétá vždy znova,
nižádná moc už nám jej nerozboří,
pokud náš národ v hloubi srdce chová
důvěru v sebe, která divy tvoří.
Maria za nás prosit nepřestane:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!*

*Nechť se pyšná nevěra kol vzmáhá —
a peklo seje koukol nových zmatků,
nebudem dbáti odvěkého vraha,
nedáme věčných bráti sobě statků:
víře vždy věrní budou Moravané:
Dědictví otcův zachovej nám, Pane!
(Kancionál arcidiecése olomoucké.)*

Pověst o rytíři Šubířovi.

O tom, že před dávnými lety rodina jaroměřických pánů Šubířů požívala mezi lidem popularity, svědčí doposud v ústním podání zachovaná pověst, vížící se k známému Bělskému mlýnu v Nectavském údolí. V ní vystupuje sympatická postava vybájeného kladeckého rytíře Zdeňka Šubíře.

Pověst se vypravuje v několika odlišných zněních a tak byla také zachycena v místních publikacích.

Dopřejme zde sluchu stařícké chobyňské občance — Zefce Sedláčkové, která vypravovala pověst svým pravňukům takto:

V dávných dobách, kdy první obyvatelé osady Chobyně chodili ještě na panskou robotu do jaroměřických lesů a osazovali mýtiny lesními stromky, stál pod Chobyní v Nectavském údolí starý mlýn. Patřival kdysi biskupskému panství a později jej koupil mlynář Obšel, který se musel při koupi pánům zavázati, že jim bude mlíti po deset let zdarma ročně dvacet fůr obilí. Mlynář žil ve mlýně se svou ženou a sličnou dcerou Bělkou. Měli také mlynářského pomocníka. Mlynářova rodina byla sice katolická, ale ze starších dob, kdy mlynářův otec býval Českým bratrem, mívali doma starou bibli a rádi z ní za dlouhých zimních večerů čítávali. Občas se ve mlýně scházivali bývalí Čeští bratři z okolí a společně se potajmu modlili. Potajmu proto, že českobratrské knihy byly tehdy zakázány.

Do mlýna přijížděli denně sedláci s obilím nebo pro mouku. Dojížděly povozy ze Šubířova, z Chobyně, ze Dzebele, z Jesence a z Kladek. Sjelo-li se více známých, bývalo ve mlýně veselo.

Tam si sedláci pověděli, co kde nového a hovorná mlynářka byla jako živé noviny: všechno věděla.

Méně veselo bývalo v mlýnici, přijel-li do mlýna úředník biskupského panství s řadou plně naložených povozů s obilím a poroučel mlynáři, do kdy musí býti všechno semleto. Mlynář poukazoval obyčejně na to, že musí mlíti napřed selské obilí, které tu již čeká, podle zásady, že ve mlýně ten dřív mele, kdo dříve přijede. Úředník nedbal a pánovitým způsobem poroučel mlynáři, že musí hned sypati obilí panské, jinak že páni s ním zatočí a mlýn mu odeberou.

Úředník byl bezohlednější než jeho páni. Nebylo divu. Páni si ho před lety dovezli odkudsi z ciziny. Místnímu lidu jako cizozemec dobře nerozuměl a choval se pánovitě. Pro své vlastnosti byl lidem nenáviděn a nenazván jinak než Herodes, třebaže jeho skutečné jméno bylo jiné.

Jednou Bělka prala na potoce prádlo a kolem projížděl na koni Herodes. Hezká a urostlá světlovlasá Bělka upoutala na sebe Herodesovu pozornost a ten od té doby počal jezdit kolem mlýna častěji. Jednoho dne sestoupil před Bělkou s koně, pozdravil a počal všelijakými otázkami navazovati rozhovor. Bělka se mu velmi zalíbila a tu si Herodes umínil, že musí za každou cenu získati její přízeň. Uvědomil si však také, že bez mlynářova souhlasu nebude mítí úspěchu.

Bělka při všech hovorech s Herodesem klopila zrak a sotva kdy na něho pohlédla. Nelíbil se jí. Kdykoliv ho uviděla, vzpomněla si na jeho pánovité vystupování vůči jejímu otci. Nemohla se také smířiti s tím, aby se o její lásku ucházel někdo lámanou její mateřštinou. Proto se mu vyhýbala.

Za krátkou dobu se objevil Herodes opět před mlýnem s fůrami panského obilí. Vešel do mlýnice, a jaká změna: počal s mlynářem hovořiti přátelsky, podal mu ruku a o lhůtě, do kdy má býti obilí semleto, ani zmínky. Herodes si chtěl zřejmě mlynáře nakloniti. Nic mu to však nepomohlo. Mlynář nedovedl zapomenouti na jeho nedávné pánovité jednání a vyhrožování.

Bělka se před Herodesem skrývala a mlynář ji před ním dokonce někdy zavíral do komory a vymlouval se mu, že není doma. Herodes vycítil, že není ve mlýně vítaným hostem a rozezlen se vracíval domů.

V té době přijížděl do mlýna s obilím jiný host, příjemnější a zcela jiného ražení. Byl to syn majitele kladeckého dvora, mladý rytíř Zdeněk Šubíř. Tento syn urozeného kladeckého pána se choval k lidu jinak než domýšlivý panský úředník Herodes.

Kdykoliv mladý Šubíř vkročil do mlýnice, potřásl mlynáři pravíci, poptal se ho po zdraví, zavedl hovor na rodinu, na obchod, na stav vody, na ryby a řečí bylo hned plno. Také sedláci s ním rádi hovořovali. Jeho návštěvu považovali ve mlýně za svátek. Také Bělka ráda naslouchala jeho vyprávění a její snivé oči často ulpívaly na jeho tváři a na jeho urostlé postavě. Také mladý rytíř v nestřežené chvíli se rád zadíval na živou a snivou mlynářovu dcerku. Brzy, aniž by o tom věděli, počali oba na sebe myslet. Šubíř přijížděl do mlýna častěji a Bělka se na jeho příjezd těšila. Netrvalo dlouho a mladý rytíř rozprávěl s Bělkou tu před mlýnem u cesty, tu u potoka anebo nad rybníkem. V rodině mlynářově trávil pak nejeden večer. Mlynář ani jeho žena neměli námitek proti návštěvám a jeho známosti s Bělkou. Naopak, považovali to za svou čest.

Lidé, krácející kolem mlýna, vídali mladého rytíře a Bělku sedávati na lavičce nad mlýnským rybníkem a vypravovali si o jejich lásce. Skutečně, srdce Šubířovo plálo pro krásnou Bělku a ta se cítila u Zdeňka šťastna. Do rodiny mlynářovy přicházelo štěstí.

Leč nebyl by svět světem a život životem, kdyby se do lidského štěstí nevrátily stíny.

Herodes se brzy dověděl o Šubířových návštěvách ve mlýně a o jeho lásce k Bělce. Ve své domýšlivosti uražený a mstivý cizák pojal úmysl, že se pomstí Šubířovi i mlynářově rodině. Vyhledal v lese, nazvaném podnes „Loupežník“, známého loupežníka-zlosyna Frantu Žlibků, vtiskl mu do rukou váček s penězi a slibiv mu další odměnu, najal ho k provedení svého zločinného plánu: aby zastřelil jeho soka — rytíře Zdeňka Šubíře.

Při jedné Šubířově nedělní návštěvě mlýna, když Nectavské údolí dýchalo prohrátým červeným vzduchem, zdržel se Šubíř o něco déle než jindy. Tehdy se mu Bělka zvlášť líbila; byla oblečena do místního selského kroje.

Ve mlýně se odpoledne podle zvyku scházivali sousedé a známí, vesměs bývalí Čeští bratři. Mlynář vždy obyčejně uzavřel dveře, vyňal z úkrytu starou bibli a někdo ze sousedů pak počal předčítati. Před zraky tak mnoha lidí necítili se mladí lidé volní a proto odešli na své oblíbené místo, na lavičku nad rybníkem. Tam jim bylo nejlépe. Mladý rytíř vypravoval Bělce, co všechno se u nich ve dvoře událo, jaké čte knihy, jak se chystá na vyšší studia...

Slunce zacházelo právě za vrcholky mohutných jedlí, když se oba cítili tak šťastni a Zdeněk tiskl Běličinu ruku. Vtom třeskla z houštiny rána. Mladý rytíř pustil dívčinu ruku, chytil se za

prsa a beze slova se skácel k zemi. Bělka hrůzou vykřikla a sklonila se nad nehybné tělo Zdeňkovo. Její oči se zamlžily. Přestala na chvíli viděti a chápati co se stalo.

Ve mlýně dočetl mlynář shromážděným lidem právě první díl Blahoslavovy Kralické bible, když zaslechli zlověstnou ránu. Jati neblahým tušením, vyběhli ven, kde se jim naskytla strašná podívaná. Mrtvému rytíři nebylo již pomoci.

Zpráva o zločinu se roznesla rychle po celém kraji a od ucha k uchu bylo vyslovováno podezření, že strůjcem ďábelského činu není nikdo jiný než úředník Herodes. — Tělo Šubířovo bylo pohřbeno za velké účasti obyvatelstva na starém hřbitově pod zdí kladeckého kostela.

Nebylo dosti na tomto neštěstí. Herodesova mstivost šla ještě dále. Vymyslíl si ještě plán na zničení mlynářovy rodiny. Obvinil mlynáře u vrchnosti v Konici, že má ve mlýně ukryty zapovězené náboženské knihy a že se u něho scházívali bývalí Čeští bratři.

Netrvalo dlouho a před mlýnem se objevila výprava ozbrojených hajduků v čele s úředníkem a chystali se prohlížeti mlýn a hledati v něm skryše s knihami. Mlynář, byv uvědomen o příchodu komise, byl by svolil k prohlídce mlýna. Pojednou však zahlédl v zástupu příšedšího lidu postavu Herodesovu, jak něco našeptává úředníkovi. Přítomnost Herodesova vyvolala v mlynáři vzpomínky na jeho dřívější chování, na jeho pokusy vynutiti si Bělčinu lásku a na hlas lidu, volající, že on je původcem smrti rytíře Zdeňka. Bleskurychle se rozhodl, že se postaví na odpor a nedovolí panské komisi vstoupiti do mlýna.

Vběhl do mlýna, uzavřel všechny dveře, rozdal členům rodiny zbraně a sám s mlynářským pomocníkem se postavil k oknu na půdu.

Obyvatelé Chobyně slyšeli tehdy od mlýna třeskot výstřelů. Běželi k mlýnu, ale než doběhli na louky, spatřili jak se z mlýna valí dým. Když přiběhli blíže, naskytla se jim hrozná podívaná. Před mlýnem leželo několik mrtvých hajduků a vedle nich v krvi Herodes. Ten prý klesl k zemi po prvním mlynářově výstřelu.

Když ozbrojenci nemohli vniknouti do mlýna, obklíčili stavení a zapálili je z několika stran, čekajíce, že se zmocní mlynářovy rodiny, až bude před plameny prchati z domu.

Jaké však bylo jejich zklamání. Mlynář a jeho rodina volili raději smrt v plamenech, než by se vydali na milost a nemilost kruté vrchnosti, poštvané Herodesem.

V troskách mlýna našli občané Chobyně jen popel jeho statečných obránců.

Mlýn, v němž se tato tragédie udála, byl prý po požáru přestavěn a obnoven. Je prý to nynější Bělecký mlýn, nazvaný tak podle nešťastné Bělky. Na jeho zdech podnes lze spatřiti malované verše o tragické lásce Bělky k rytíři Šubířovi.

Mlynářovy děti rády vysvětlují turistům původ těchto veršů a vypravují pověst o dojmavé tragedii dvou mladých srdcí — mlynářovy Bělky a rytíře Zdeňka Šubíře.

Josef Milde:

VĚDOSLOVÍ HERALDIKY

Vědeckému myšlení nestačí nazývat heraldiku pomocnou vědou historickou. Výraz „pomocná věda“ je jen relativní a nic nepraví o skutečném rázu vědy. K názoru o pouhé relativnosti názvu „pomocná věda“ lze dospět úvahou, že je-li heraldika pro dějepisce pomocnou vědou, je pro heraldika pomocnou vědou historie. Heraldika není ani pomocnou vědou specificky pro historii. Je pomocnicí historie stejně jako na př. architektura, právnictví, politická ekonomie a pod. Promyslíme-li věc celou, pak ovšem dojdeme k názoru, ostatně ne novému, ba velmi starému, že vlastně všechny vědy jsou pomocnicemi historie. Až asi do poloviny 19. století se to cítilo jasněji nežli v posledních desetiletích; nápadným svědectvím o tom je slovo polyhistor. Pokračující specialisace věd i vznik věd nových byly tu příčinou, že všechny vědy se přehradily od historie přesnějšími mezemi, oddělily se od ní, až zbyla jen skupina „pomocných věd historických“. Ale i ty nyní počínají nastupovat svou vlastní cestu.

Nežli se pokusíme řešit další otázky, je nutno přesně rozlišit čtyři pojmy: 1. předmět vědy, 2. vědu samu, 3. historii předmětu vědy, 4. historii vědy samé; aplikováno na heraldiku: 1. erbovnictví, 2. znakovědu, 3. historii erbovnictví, 4. historii znakovědy. Úmyslně tu užíváme termínů erbovnictví (předmět znakovědy) a znakověda (věda o erbovnictví), abychom odstranili nepřesnost výrazu heraldika, který bez přesné distinkce znamená brzy předmět vědy, brzy vědu samu.

Rozlišení čtyř pojmů výše zmíněných jest ovšem možné jen u věd označovaných jako sociologické, neboť u ostatních nelze mluvit o historii vědního předmětu, ačkoli H. E. Bliss tak činí. Činí tak nesprávně, držíme-li se definice historie jako vědy o vývoji lidí jakožto tvorů společenských. Nelze pak mluvit o historii

čísla, představy, stálice, horniny atd. Není snad ani zapotřebí upozorňovat, že nelze tu zaměňovat s vývojem, historií lidských názorů na číslo, představu, atd.

Přihlížíme-li tedy k přesnému rozlišení dotčených čtyř pojmů, pak na otázku, zda heraldika (znakověda) je pomocnicí historie, odpovíme záporně. Nikoli znakověda, nýbrž historie erbovnictví a ovšem též historie znakovědy pomáhají dějepisci. Jest ovšem pravda, že mám-li znát historii nějaké věci, musím nejprve znát věc samu, poznat její podstatu a smysl; pak teprve mohu pochopit její vývoj, její historii.

Tak nepřímo i ryzí znakověda pomáhá historii, ale skutečnými pomocnými vědami historickými byly by jen historie erbovnictví a historie znakovědy. Lze je však ještě právem nazývat pomocnými vědami historickými? Sotva, neboť nejde tu již vlastně o pomoc historii, nýbrž o součást historie. Jako nikdo nebude nazývat historii železnic nebo tésnopisu (nebo dokonce železniční techniku a stenografii samu) pomocnými vědami historickými, tak nebude nazývat ani historii erbovnictví nebo dokonce erbovnictví samo. Vidíme tedy stále jasněji, jak nepřesné, ba přímo nesprávné je nynější označování heraldiky.

Jako pomocné vědy historické jsou kromě heraldiky označovány ještě další vědy, a to diplomatika, paleografie, chronologie, sfragistika, genealogie, numismatika a epigrafika. Někteří vědci správně, citíce neudržitelnost názvu „pomocné vědy historické“, nazývají je též „základní vědy historické“. Nebudeme tu řešit otázku, zda je tento název vhodný pro ostatní vědy, povšimneme si jen heraldiky. Základní je, „co je základem, hlavní, nejdůležitější“ (Váša-Trávníček, Slovník jazyka českého, Praha 1941). Nebude asi nikoho, kdo by chtěl tvrdit, že heraldika (třeba i s ostatními vědami) je v historii nebo pro historii hlavní nebo nejdůležitější. Nelze ovšem ani tvrdit, že heraldika a ostatní „pomocné“ vědy jsou základem historie, neboť pak by byla historie bez základu až do druhé poloviny 17. století, kdy „pomocné“ vědy teprve počaly vznikat. Neobstojí tedy ani název „základní vědy historické“.

Je tu však ještě další název, jehož se také někdy, ač vzácně užívá: vědy o pramenech historie. Je to termín příliš široký, do něhož lze opět zahrnout všechny sociologické vědy vůbec, neboť historie užívá jako pramenů přece nejen znaků, písemností, pečetí, nýbrž i architektur, právních institucí, uměleckých výtvorů a vůbec všech artefaktů materiálních i ideálních.

Je tedy jasno, že není správné označit heraldiku ani jako pomocnou ani jako základní vědu historickou, ani jako vědu o pra-

menech historie. Naskýtá se tedy otázka, jak máme heraldiku nazývat, jak ji charakterisovat, jak ji zařadit do celkového vědního systému.

Určení heraldiky často činí obtíže proto, že heraldika je věda i umění. Obtíže zcela zbytečné, vznikající nekategorickým myšlením. Je pravda, že heraldika je také umění, ale heraldika-věda je zcela jiná kategorie nežli heraldika-umění; znakověda není znakomalba a je jasno, že uvažujeme-li o heraldice jako o vědě, nemáme na mysli heraldiku jako umění.

Veškeré vědění je jedno, tvoří jeden celek, alespoň potud, že poznatky jedné vědy nesmí být v rozporu s poznatky věd ostatních. Není to tedy celek nahodilý, nýbrž patrně je v něm systém, ale stojíme tu před komplexem tak rozsáhlým, že pro tuto rozsáhlost a hlavně i pro pojmovou nejasnost a neohraničenost některých svých složek, jednotlivých věd, ba celých vědních oblastí, je ještě lidskému myšlení nedosti přehledný a pochopitelný. Od tud tolik různých vědních systémů, z nichž nad ostatní lépe přiléhá Comtův — je přirozený, jak pokud jde o interdependenci věd, tak pokud jde o jejich vývoj. Podle Comtova systému by ovšem heraldika patřila mezi praktické vědy sociologické. Zřejmě pro její normativní ráz nelze ji řadit mezi konkrétní vědy theoretické. Kdybychom se drželi systému Masarykova, není jisto, zda bychom řadili heraldiku rovněž mezi vědy sociologické či zda bychom ji umístili na konec stupnice k jazykovědě a k esthetice jako vědu rovněž se zabývající lidským artefaktem. Podle Spencera by heraldika patřila mezi vědy konkrétní. Podle Blissova dělení by bylo možno pohodlně dělit heraldiku na filosofii heraldiky, znakovědu, historii heraldiky a praktickou heraldiku. Subjektivistické dělení Englišovo by ovšem řadilo heraldiku jako vědu normativní.

A heraldika také skutečně je vědou normativní; není vědou historickou, jak jsme již ukázali. Je vůbec ku podivu, že normativní ráz heraldiky dosud unikal pozornosti, ačkoli její normativnost je tak vyhraněna, že hraničí až s dogmaticností. Heraldika tvoří a dává normy o vzhledu a úpravě znaků, vlajek, odznaků atd. a heraldické vědění tkví v znalostech o tom, jak tyto normy vznikaly, jak zní a jak je jich v praxi užívat; stanoví ovšem také heraldické termíny a vymezuje heraldické pojmy. Míra závaznosti heraldických norem, jež snad by se mohla zdát příliš nízká, není rozhodující. Závaznost norem je vždy jen relativní, normy platí tu a neplatí onde, platily jindy a neplatí nyní. Normy kanonického práva jsou závazné jen pro příslušníky církve a přece je kanonické právo součástí právní vědy. Podle

vědního systému Josefa Tvrdého (Logika, Praha 1937) by heraldika patřila mezi praktické vědy dogmatické.

Končíme tedy tvrzením, že ve vědeckém, logickém myšlení **nelze heraldiku označovat jako pomocnou vědu historickou**. Heraldika je zcela **samostatná věda rázu normativního** a patří ovšem mezi vědy velké skupiny sociologické.

Tážeme-li se, jaká je budoucnost heraldiky jako vědy, pak lze odpovědět jen tolik, že heraldika projde stejným vývojem jako všechny vědy ostatní směřující k exaktnosti stále větší, k stále pronikavější mathematisaci. I biologie se již mathematizuje, a statistika, stále více se uplatňující, je příznakem, jakou cestou se budou brát vědy sociologické. A tak jednou i heraldika se bude vyjadřovat mathematickými formulemi. Což heraldské figury nejsou geometrickými útvary?

ZPRÁVY SPOLKOVÉ

XVI. ŘÁDNÁ VALNÁ HROMADA

Jednoty starých českých rodů v Praze

konala se 25. září 1946 o 19. hod. večerní v Šretrově restauraci v Riegrových sadech v Praze XII. Schůzi zahájil předseda Dr V. J. Matina uvítáním hostů i členů o 20. hodině, načež vzpomněl členů jednoty Karla Čámského a Dr Fr. Vahaly, kteří byli od Němců popraveni a Karla Čestického, který zemřel na pochodů smrti z Dachau. Na barikádách padl hrdinně štábní kapitán J. Záruba a major Jan Žizka. V nacistickém žaláři zemřel ředitel škol K. J. Obrátil. Smuteční tento projev vyslechli všichni účastníci stojíce. Nato následující obsírnou zprávu jednatele Václava Přecha uvádíme v plném znění:

Dnešní 16. valnou hromadou Jednoty starých českých rodů, první to valnou hromadou po našem osvobození, vstupujeme do plného pracovního tempa. Čekají nás velké úkoly a mnoho práce pro splnění našeho programu. Doba minulá, doba ponížení a útlatku našeho národa, je za námi. Před námi je nový život a takový, jak si jej sami uděláme. Proto vyzýváme všechny naše členy, aby nám pomohli, každý na úseku práce, kterou má Jednota v programu.

Zmíním se několika slovy o činnosti Jednoty od jubilejní valné hromady, která byla poslední ve svobodné, ale už okleštěné republice. Pak přišla doba utrpení a útisku našeho národa. Neradi vzpomínáme, ale zapomenout nikdy nesmíme. Jednota nemohla rozvinouti svoji činnost plně, aby na sebe neupozornila okupační úřady. Ale přes to všechno byl vykonán velký kus práce pro český rodopis a českou rodovou tradici. Uspořádali jsme ve dvou bázích rodopisné a heraldické kursy, které měly velký ohlas nejen mezi členy, ale i ve veřejnosti. Byly

pořádány četné přednášky, jako Dr Váhaly, Františka Koldy, pak cyklus přednášek »O mém kraji« a »O mém rodu«. Tyto však musely být přerušeny za heydrichiády. Velký ohlas měl ve veřejnosti večer na počest 60. narozenin našeho předsedy Dr Matiny v roce 1942, na kterém promluvil prof. Dr Albert Pražák o jeho literární činnosti. Do našeho Genealogického a heraldického odboru byl zapojen Přípravný výbor Heraldické společnosti v čele s red. J. Mildem a velkým počtem nadšených heraldických pracovníků. Samostatná heraldická společnost byla ustavena v minulém roce. V jejím čele stojí jako předseda náš spolupracovník Dr Beneš. Jsme přesvědčeni, že stálý pracovní styk s Heraldickou společností a Jednotou bude oběma společnostem na prospěch.

V době okupace, kdy nemohl být užší styk s našimi členy, byly zřízeny odbory v Pardubicích a ve Strakonici, které se zdárně vyvíjejí. Navštívili jsme několikrát naše odbory, zvláště v Pardubicích, a máme z činnosti obou našich odborů upřímnou radost. Děkujeme srdečně nadšeným pracovníkům v odborech za jejich obětavou práci. Zvláště dojmavá byla slavnost pardubického odboru v Jezbořicích, kde jeho péčí byla zasazena barevná okna v tamním kostele se znaky rodů, které tam sídlily. Jak dojmavě sílila slova tamějšího dp. děkana Štemberky, která nebojácně povzbuzovala v době, kdy v pardubickém záměčku padali čeští vlastenci pod surovými ranami okupantů. Jak jste již slyšeli, ztratila Jednota za okupace několik členů. Je proto na nás všech, abychom podchytili ve veřejnosti zájem o naši práci, aby počet členů byl nejen doplněn, ale i rozšířen. Radostnou pro nás je skutečnost, že Jednota zase bude mít svůj tisk, časopis »Sborník«. Apelujeme na vás, abyste přispívali do svého časopisu, který je naší rodopisnou tribunou, pracemi o svých vlastních rodech. Časopis vyžádá si však značného nákladu. Nemůžeme jeho náklad kryti z členských příspěvků, proto obracíme se na veškeré členstvo, aby dobrovolně přispělo na jeho tisk.

Velká část členů se dožaduje, aby byly znovu obnoveny naše rodopisné a společenské úterní schůzky, které měly před válkou velký ohlas mezi členy. Bohužel, nemohli jsme ve vnitřní Praze dlouho najít vhodnou místnost, takže museli jsme tehdy od tohoto přání upustit. S nedostatkem místností pro schůze a přednášky zápasí i ostatní kulturní organizace. Po revoluci bylo v Praze zabaveno tolik domů a paláců, škoda jen, že město Praha nemá svůj kulturní dům, kde by všechny kulturní instituce našly útulek. Pak by česká kulturní práce byla ušetřena tohoto nedostatku a potíží a nemusely by se tyto společnosti potloukat po hospodách. Po novém roce bude se Jednota scházet každé úterý od 7/1 1947 v restauraci našeho člena pana Čermáka v Melantrichově ulici v Praze I, č. 12, I. patro.

Bylo by velmi záslužné, kdyby všechny naše významné spolky věnovaly pozornost našim zahraničním krajanům. O těchto víme jen tehdy, když je nám zle a když potřebujeme jejich hmotnou podporu. V takovýchto střediscích, zvláště v Americe, měly by být zřizovány

odbočky našich institucí, jak to má již Sokol. Myslím, kdyby se navázaly styky se zahraničními pracovníky, že by se našli zájemci o český rodopis, což by posílilo jejich národní vědomí.

Abychom vyšli vstříc přání členstva, Jednota starých českých rodů poslala memorandum vládě republiky, ministerstvu zemědělství a jednotnému svazu českých zemědělců, aby v duchu oddělení Bílé hory bylo dbáno žádostí potomků pobělohorských exulantů a pokutníků o přidělení půdy v pohraničí a po Němcích ve vnitrozemí.

K zakončení své jednatelské zprávy připomínám, aby v dnešní době poválečného chaosu a neklidu byly naše zraky obráceny k minulosti našeho národa. Jednota pořádala před válkou a opět loňského roku slavnost k uctění památky Otce vlasti Karla IV., o jehož době a významu promluví v dnešní své přednášce p. Dr Vilém Kremer. Letošní naše slavnost k výročí úmrtí Otce vlasti bude ve větším měřítku a bude přípravou pro jubilejní slavnosti Karlovy v roce 1947 a 1948. Pan Dr Kremer poví nám o připravovaných národních slavnostech, které budou v těchto letech pořádány a kterými národ vzpomene slavné doby Karlovy.

Vzpomeňme nejen naší minulosti, ale i svého českého původu a poctivého českého rodu, který již v minulosti tolik vytrpěl a jehož kořeny jsou životem a základem našeho národa. —

Dle zprávy pokladníka pana Šlechtu má Jednota na vázaných vkladech na knížkách a na účtě Poštovní spořitelny K 26.638,90 a na volných vkladech u Pošt. spoř. Kčs 5169.— a na hotovosti Kčs 1681.50. Revisi pokladních knih provedl jednatel Přech a shledal vše ve vzorném pořádku. Předseda panu pokladníkovi Šlechtovi poděkoval a valná hromada udělila výboru absolutorium.

Knihovni zpráva p. vikáře V. J. Rába uvádí, že knihovna má celkem 272 svazky. Po zprávách činovníků ujal se slova slavnostní řečník p. Dr Vilém Kremer na thema »Doba Karla IV.«, jenž ve své přednášce bohatě nastínil dobu Karla IV. po stránce kulturní, náboženské i politické.

Poté za předsedání nejstaršího člena pana Mlázovského provedeny volby nového výboru jednoty, v nichž zvoleni: předsedou Dr V. J. Martina, místopředsedou Dr Tomáš Těmín, načež aklamací do ostatního výboru zvoleni pánové: Dr Fr. Beneš, F. V. Kunz, Ing Jiří Lejhanec, arch. Fr. Mareš, Ant. Mička, redaktor Josef Milde, Václav Přech, Josef Petráček, vikář V. J. Ráb, Vilém Saitl, Dr J. V. Straka, Dr J. Tichý, Ot. M. Veselý, Dr J. Zapský. Za náhradníky: sl. Anna Boloňská, Dr E. Deyl, Karel Mašek, Ot. Oppl, Dr J. Zuklín. Za revisory: Josef Tamchyna a V. Kluz. Všichni navržení zvoleni jednomyslně a volbu přijali. —

*

V neděli dne 24. listopadu konala Jednota starých rodů českých zároveň s výborem pro oslavy Karolinské o 16. hod. odpol. ve velechrámu sv. Víta na Hradčanech **Oslavu Karla IV. »Otce vlasti«** ke dni

výročí úmrtí, jako vstupní vzpomínku do 600letého výročí Karolinského jubilea. Slavnost zahájena staročeským chorálem »Hospodine pomiluj my!«, načež učinil široce založený slavnostní projev J. M. ndp. prelát Dr J. Čihák, metropolitní kanovník, jež zakončil Třebízského Modlitbou za vlast. Po této modlitbě zazpíval chrámový svatovítský sbor za doprovodu na varhany panem ředitelem kůru svatovítského, prof. Ant. Jandou, chorál »Sv. Václave«, načež zástupce jednoty Václav Přech a zástupce Karolinského výboru Dr Vilém Kremer za proslovu předsedy Jednoty Dr V. J. Matiny položili věnec na mauzoleum Karla IV. Státními hymnami slavnost zakončena. Slavnosti účastnila se v ohromném počtu česká veřejnost.

Po slavnosti delegace obou korporací sestoupila do královské hrobky, aby vykonala tichou modlitbu u rakve Karla IV. Dne 29. listopadu, v den úmrtí Karla IV., o půl sedmé ráno sloužil J. M. vdp. prelát Dr J. Čihák mši sv. ve Svatováclavské kapli za účasti naší jednoty, jež rovněž oficielně pozvána byla ke slavnosti vysvěcení a nastolení J. Exc. nejdůstojnějšího pana arcibiskupa Dr Berana ve chrámu sv. Víta v neděli dne 8. prosince 1946.

Smutkem naplnila srdce všech členů Jednoty zpráva o náhlém skonu jednoho ze spoluzakladatelů Jednoty pana Josefa Mlázovského z rodu vladky z Těšnice. Zemřel 27. prosince 1946 ve věku 68 let raněn byv mrtvicí. Pohřeb žehem konal se 6. ledna 1947 v krematoriu pražském. Smuteční obřady, jichž účastnili se členové Jednoty, vykonal farář církve starokatolické Martin Vochoč, jenž ve své řeči nastínil ušlechtilý život zesnulého.

ZASLANÉ PUBLIKACE

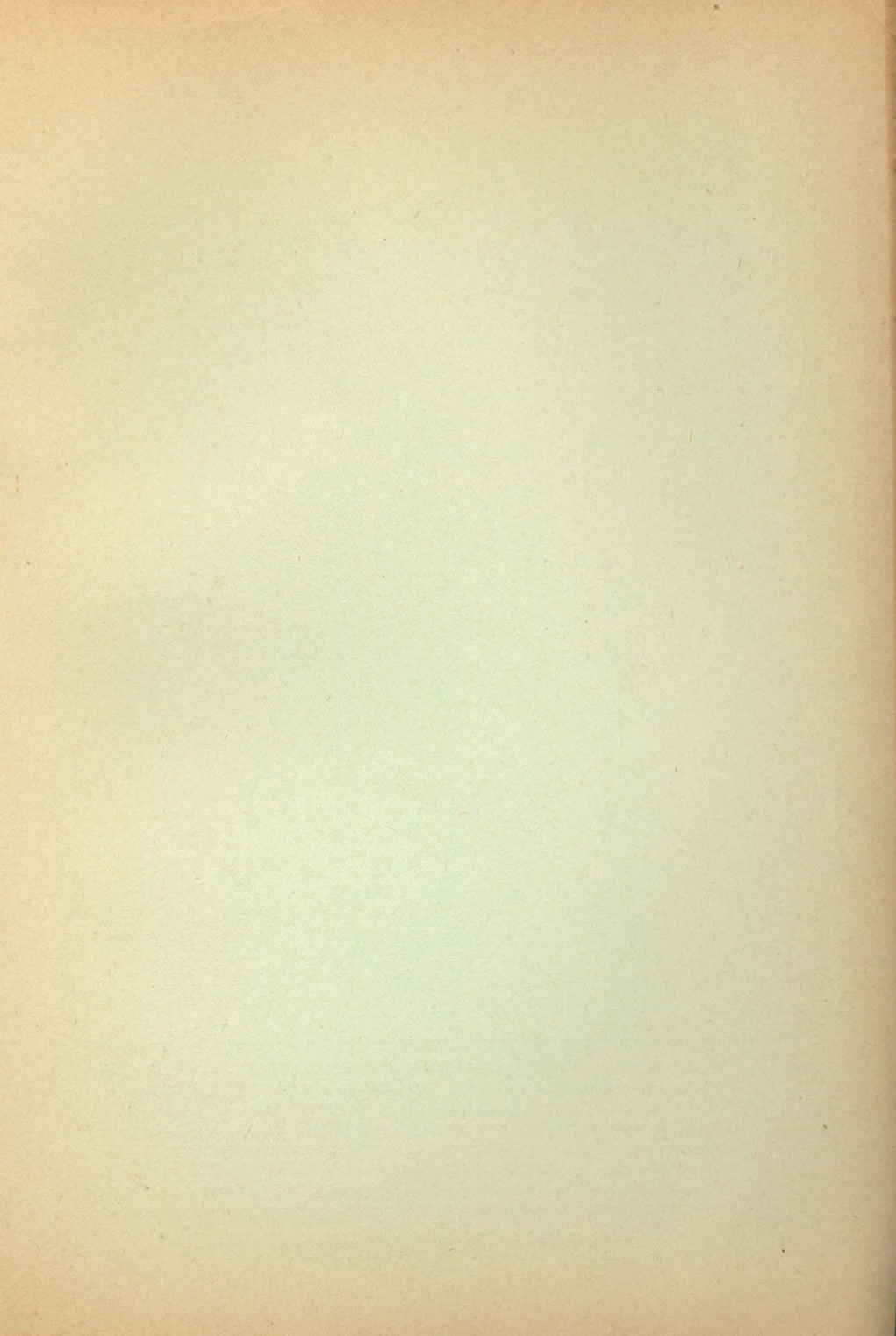
Cyril Merhout: Ostrov Kampá. Vyd. Společnost přátel starožitností v Praze 1946. Cena Kčs 84.—

Antonín Zoglmann: Kdyně v díle a v životě J. Š. Baara, vydala jako X. svazek své knižnice Baarova společnost pro poznávání Chodska se sídlem v Domažlicích. Cena Kčs 57.50.

Josef Kašpar: Zahrada mládí Karla Čapka. Nákl. vl. Malé Svatoňovice. Cena Kčs 25.—

Bhagavadgítá neboli Zpěv Vznešeného. Prof. Ing. Rudolf Janíček přebásnil nesmrtelnou Bhagavadgítu a jeho převod patří k nejlepším světovým překladům této indické bible. Vydal Jaroslav Jiránek v Železném Brodě. Dvěma původními dřevoryty vyzdobil Karel Štika. Stran 160 velkého formátu, cena brož. výt. Kčs 90.—

Báň jsi ty. První české Janíčkovy přebásnění staroindických upanišad, jež byly filosofickým zřídlem Bhagavadgíty ... Vydal Jaroslav Jiránek v Železném Brodě. Stran 70, cena brož. výt. Kčs 25.—

Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota starých českých rodů v Praze. — Rediguje a za redakci odpovídá Dr Vincenc J. Matina. — Redakce a administrace Praha II, Jircháře 10. Telefon 43876. — Příspěvek členský: Kčs 56.— za správní rok. Zápisné Kčs 3.— pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933, č. 142829/VII-1933. Vychází čtyřikrát do roka 1/1, 1/4, 1/7, 1/10. Dohl. úř.: Pošt. úř. Praha 3.

Tiskem Jaroslava Jiránka v Železném Brodě.